

INVESTOR

“Olen kurb ja pettunud!”

Olympic Entertainment Groupi väikeaktsionäri **Toomas Kivimäe** kurvastab Olympicu lahku mine Tallinna börsilt ja ta peab aktsionäridele tehtud pakkumist kehvaks. “Aga eks äris ole viisakusest olulisemaid argumente,” nentis ta. ▶ **4-7, 13, 16**

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Teisipäev, 20. märts 2018 nr 55 (5887) 3,90 eurot

UUS!

UUS VAHESEINTE SEERIA SPLIT

Disainer: Elin Basander André

SPLIT on uus omanäoline vaheseinte seeria, mis on disainitud AJ Grupi disaineri Elin Basander André poolt. Huvitava sisekujunduselemendina mõjuvad seinapaneelid ja vaheseinad vähendavad heli liikumist ruumis. Ruumi interjöörü uuendamiseks piisab vaid kergetaoliste SPLIT seinte ümber paigutamisest. Avasta enda jaoks SPLIT ja üle 15 000 erineva toote töökohtade sisustamiseks ajtooted.ee

6000 270 ajtooted.ee

ÜLLATAVALT PALJU™

ORIGINAAL

TERVISLIK
LIMONAAD,
MIS ON
PÄRISLT
MAITSEV!

"S***ks norm!" Marten 19, HTG abiturient

ANANASS
VIRSIKU SÄRTSUGA

HAARA UMAMIST
JA TEISTEST
PAREMINI
VARUSTATUD
POODIDEST*

"Värske, karastav ja asendab isegi õlut" Joel Ostrat, tippkook

CALIFORNIA
VAARIKAS

MAITSEB NII
LAPSELE KUI
VANAEMALE

oomaigaad, see on mega 🍓❤️ Eva Maria 11, õpilane

KOOKOS
SUVINE RAND

PISTA
TRENNIKOTTI,
ET OMA
VÄSINUD KEHA
KOSUTADA

"Imeline!" Helene, projektijuht

maailm täis maitseid
umami

www.umami.ee
Tartus: Vaksali 5
Tallinnas: Balti Jaama Turg, Kopli 1
*Umami, Coop, Selver, Stockmann, Biomarket

EELARVE**Paranda katust, kuni päike paistab!**

Selliste sõnade saatel soovitas Eesti Panga president **Ardo Hansson** jätkata riigis reformidega, mis kasvatavad tootlikkust. IMFi vaatljad rõhutasid, et peame riiklike investeeringute tegemisel ettevaatlikud olema. ▶ 11

KOGEMUS**Eelmisel suvel sai raha lihtsalt otsa**

Julged plaanid ja suured kukkumised, aga lõpuks ikka läbilööki – nii võib kokku võtta Rasmus Raske kogemuse ettevõtjana alates 2004. aastal asutatud MTÜst Uuskasutuskeskus kuni mahejää-tiste tootjani La Muu. ▶ 8-9

KONFLIKT**“Erik Laidvee lõhub Eesti Raudteed”**

Eesti Raudtee nüüdseks kaotatud välissuhete osakonna eksjuhi Elma Mustoneni hinnangul ei suutnud riigifirma uus juht Erik Laidvee uut struktuuri ehitada nii nagu vaja. Eesti Raudtee näeb olukorda teise nurga alt. ▶ 2

PÄEVA TEGIJA ▲**Fitek laieneb e-arvetega Balkanile**

Finantsprotsesside automatiseerija Fitek Grupp omandas 50% Serbia ettevõtet New Image. Fitek Grupi juhatuse liige **Kaur Lohk** ütles, et Serbia tahab 2025. aastal ühineda Euroopa Liiduga ja turg on avatud investeeringutele, mis aitaksid digiajastusse jõuda. “Vastast ajast jäänud korruptsioonitont on suuremaks mahtunud, kui ta tegelikult on,” rääkis Lohk. Omandatud ettevõtte hakkab uutel turgudel tegutsema Fiteki nime all. Fitek Grupp tegutseb Eestis, Lätis, Leedus, Slovakkias, Serbias, Bosnias ja Hertsegoviinas.

▶ Loe lisaks lk 8

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Teisipäev, 20. märts 2018
nr 55 (5887) 3,90 eurot

EUR/USD
1,233 ▲

USD/EUR
0,811 ▼

EUR/SEK
10,072 ▲

EUR/RUB
71,358 ▲

Nord Pool
43,58 ▲

Euribor
-0,272 ▼

▶ Olympicu suuromanik Armin Karu leiab, et pakumine on õiglane ja hea. Paljud väikeaktsionärid on pettunud ja hoopis teist meelt.

FOTO: ANDRES HAABU

TEHING

Börsilt minema

Olympic Entertainment Groupi suuromanikud müüvad enda osaluse kasiinofirmas, uus omanik tahab kokku osta ka ülejäänu ning Olympicu börsilt ära viia. ▶ 4-7, 13, 16

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine, HT töötus

kaubaalused.com

Telefon 51 05 565
investor@investor.ee

TÄNA ÄRIPÄEVA RAADIOS

Kuidas mõjutab OEG kodubörsi?

7.00-10.00 Hommikuprogrammis on luubi all Olympic Entertainment Groupi lahkumine Tallinna börsilt. Hommikuprogrammi juhivad Igor Rõtov ja Kadri Põlendik.

11.00-12.00 "Investor Toomase tunnis" räägib Tallinna börsi juht Kaarel Ots koos Indrek Mäega Tallinna börsi arengutest, uute börsifirmade turuletoomisest ja loomulikult Olympicu lahkumisest koduturult.

13.00-14.00 "Globaalne pilk" keskendub seekord Pariisi ja Berliini plaanidele Euroopa Liitu reformida, mille erilise põhiorhk on euroala tugevdamisel. Saatekülalised on Balti Kaitsekolledži teadur Viljar Veebel ja rahandusministeeriumi asekanstler Mårten Ross. Saadet juhib Liis Amor.

15.00-16.00 "Sisuturundussaade". Räägime, mis erinevus on täisteenusrendil ja kasutusrendil, millega arvestada ettevõtte autopargiga tegelemisel ning Rentesti ambitsioonidest kolme aasta lõikes. Studios on Rentest juhatause esimees Andrus Valma.

► Äripäeva raadiot saab kuulata Tallinnas ja Harjumaal sagedusel **92,4 MHz** ning igal pool mujal Äripäeva veebi kaudu.

Häid majandusmõtteid
hoiab liinil Tallink!

JUHTIMINE

Ekstööõtaja: Laidvee lõhub Eesti Raudteed

Eesti Raudtee endise osakonnajuhi Elma Mustoneni hinnangul ei suutnud riigifirma uus juht Erik Laidvee uut struktuuri ehitada nii, nagu vaja. Eesti Raudtee näeb olukorda teise nurga alt.

▲ Eesti Raudtee juht Erik Laidvee on sattunud kriitika alla. FOTO: RAUL MEE

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Äripäev

"Suhtlen endiselt kolleegidega Venemaalt ja olen veendunud, et mida pikemaks ajaks Laidvee jääb, seda pöördumatult ta firma lõhub ehk siis hävitab piiri taga aastakümnetega loodud Eesti Raudtee maine," ütles kümme aastat Eesti Raudtee välissuhete osakonda juhtinud Mustonen.

Äripäev kirjutas läinud neljapäeval, et Eesti Raudtee uus juht Erik Laidvee harvendas töötajate ridu nii palju, et tema jõuline käekiri tekitab teravat kriitikat. Riigifirma nõukogu juht Priit Rohumaa nentis artiklis, et kommunikatsiooniga pidanuks rohkem tööd tegema. "Kui hakata tegema väga suuri organisatsioonimuudatusi, siis oleks pidanud kriisi kõigepealt inimesteni viima."

Järsk otsus

"Ma ei ole kibestunud. Pean lugu oma erialast, pühendasin sellele erialale terve elu," sõnas Mustonen, kes töötas Eesti Raudteel ligi 50 aastat. Sellest 10 aastat juhtis Mustonen välissuhete osakonda. Ta leppis enda sõnul Laidveega kokku, et lahkub sel aastal, kuid enne seda otsib endale järeltulija.

Järsku tabas Mustoneni koondamine. "Protestisin uue struktuuri vastu. Palusin, et juhatus kuulaks minu väited, miks ei tohi välissuhtlust lõhkuda. Kuulati viisakust," meenutas Mustonen.

Välissuhete osakonnast sunniti lahkuma kokku kuus inimest, igaüks sai kuue kuu hüvitise, ütles Mustonen. Ühe koondatutest pidi Eesti Raudtee hiljem tähtsajalise lepinguga tagasi kutsuma.

Mustonen rääkis, et kuna osakond lammutati üleöö, siis osa tööst jäi teiste osakondade vahel jagamata, mis tekitab praegu välissuhtluses arusaamatusi. Olukorda on Mustoneni teada Eesti Raudtee juhatus ka koosolekul arutanud. "Töö jätkajaid ei olnud ette valmistatud," lisas ta.

"Kui Erik Laidvee selgitab koondamist raha kokkuhoiu vajadusega, siis ta pehmelt öeldes ei räägi õigust. Enne muudatuste tegemist tuleks mõelda, ega see olukorda halvemaks tee. Selline juhtimine näitab Laidvee ebakompetentsust ja vastutuse puudumist," pööras Mustonen.

Eesti Raudtee võttis struktuurimuudatuste tegemiseks appi Tallinna Tehnikaülikooli tootmiskorralduse õppekava juhi Ingrid Joosti. Joostiga vesteldes tuli Mustoneni sõnul välja, et kuigi majandusministeerium on selle paika pannud, ei peaks välissuhete osakond administratiivse osaga tegelema. Mustoneni hinnangul on välissuhete osakonna likvideerimine Eesti Raudtee vastu vaenulik.

Muudatused riigifirmas

Eesti Raudtee kommunikatsioonijuht Monika Kaljusaare sõnul hindavad nad Mustoneni panust ettevõttesse ja ta muretses, et endine osakonnajuht meedias hinnanguid jagab. Kaljusaar ütles, et välis-

„Kui Erik Laidvee selgitab koondamist raha kokkuhoiu vajadusega, siis ta pehmelt öeldes ei räägi õigust.“

Elma Mustonen

suhete osakond ei kadunud, vaid "reorganiseeriti uutel alustel ning kannab nime-tust rahvusvahelised suhted".

Kaljusaare sõnul on sama suure kaalu-ga ida- ja läänesuunalised suhted. "Eesti Raudtee täidab muu hulgas raudteeadmini-stratsiooni ülesandeid ja meie suhtlus ei piirdu ainult ühe riigiga. Just seetõttu on meil ameis nii läänesuhete, idasuhete kui ka peatselt ametisse asuv uus Moskva esi-nuse juht," kommenteeris Kaljusaar, viida-tes venelaste firma InterRail Service LLC töö-taja Fjodor Andrejevile, keda Laidvee Oleg Mošenko asemele pakkus.

Nõukogu liige Enn Veskimägi ütles vas-tupidiselt Laidveele, et Andrejevi palkami-ne ei ole kindel. Veskimägi tegi ettepane-ku uus võimalik juht esmalt siia kutsuda.

Tänu muudatustele on Kaljusaare sõnul ettevõtte rahvusvahelised suhted nüüd pal-ju paremini koordineeritud. Kaljusaar lisas, et riigifirma tahab keskenduda suhete aren-damisele mõlemas suunas ja uus meeskond suudab seda paremini kui endine struk-tuur oma mentaliteediga, märkis Kaljusaar.

MEIE TEAME KUIDAS

korrektne pakendiaruanne

www.arukasaruandlus.ee

A-TOLLIAGENTUUR
ARUKAS ARUANDLUS

TGLift

Töste- ja kinnituslahendused

- Tösetroppide tootmine
- Terastrossid
- Kraana- ja vintsitrossid
- Tross-, kett-, tekstiitropid
- Tootmine, müük, import, export

RUD

- RUD toodete esindaja Eestis.
- RUD keevitatavad ja polditavad tõstepunktid

TG LIFT OÜ Urda tee 3-6, Jälgimäe, 26404 Saku vald • Tel. 5157966 • Tel. 5295634 • info@tg lift.ee • www.tg lift.ee

TAMREX

Ainult töökorras

TULEKUSTUTI!

saab päästa sinu elu ja vara

Pulberkustuti

Pulberkustutiga saab kustutada tahkeid aineid, vedelkütuseid, gaase ning elektripinge all (kuni 1000 V) olevaid seadmeid.

TAMREX
pulberkustuti 6 kg
art 006 **54 €**

TAMREX
pulberkustuti 1 kg*
art 001 **21 €**

TAMREX
pulberkustuti 3 kg
art 003 **39 €**

TAMREX
pulberkustuti 2 kg**
art 002 **27 €**

Koju, sõiduasutusse*, kaubikusse*, veoautosse*, traktorisse*, bussi*, väiksemasse veesõidukisse*, ettevõttesse/asutusse jne.

Usalda tulekustutite kontroll ja hooldus asjatundjatele!

1 AASTA TAGANT tuleb kontrollida tulekustuteid, mida hoiate AUTOS, veesõidukis või välistingimustes.

2 AASTA TAGANT tuleb kontrollida kõiki tulekustuteid (v.a neid, mis asuvad sõidukis või välistingimustes).

-35% KUSTUTIKONTROLL
3.24 €
(Tavahind 4.98 €)

Kustutikontrollikampaania kestab 01.03–31.03.2018
Kampaaniahinnad kehtivad ainult TAMREXI esindustes.

Rasvakustuti

Rasvakustuti ehk spetsiaalne vahkustuti on parim kaitse kodukööki, kontorikööki, sööklatesse, restoranidesse, autoelamutesse jne. Sellega saab lisaks rasvapõlengutele kustutada ka põlevaid tahkeid aineid ja põlevvedelikke.

Parim käepärane vahend väikese põlengu kiireks ja ohutuks likvideerimiseks.

**VÄIKE
EFEKTIIVNE
UNIVERSAALNE
TÕHUS JA OHUTU**

TAMREX
rasvakustuti 2 L.
art U002F **48 €**

* Seadusega nõutud vahend autosel!
** Seadusega nõutud vahend kaubikusse, veoautosse, traktorisse, bussi ja väiksemasse veesõidukisse
*** Suurköökides on rasvakustuti alates 1. jaanuarist 2011 kohustuslik.

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35 • TARTU Aardla 114, Ringtee 37a • PÄRNU Riia-mnt 169a, Savi 3 • RAKVERE Pikk 2 • JÕHVI Tartu mnt 30 • VÕRU Piiri 2 • VILJANDI Tallinna 86
VALGA Vabaduse 39 • NARVA Maslovi 1 • HAAPSALU Ehitajate tee 2a • PAIDE Pikk 2 • JÕGEVA Tallinna mnt 7 • TÜRI Türi-Alliku • RAPLA Tallinna mnt 2a • KEILA Keki tee 1 • KURESSAARE Tallinna 80a

TEHING

Olympic müüakse odavalt maha

Olympic teatas börsile, et suuromanikud Armin Karu ja Jaan Korpusev müüvad enda 64% suuruse osaluse kasiinofirmas. Ostja tahab Olympicu börsilt ära viia ning välja osta ka teised aktsionärid.

MAIT KRAUN, INDREK MÄE, LIISA REBANE
aripaev@aripaev.ee

Äripäev

Ülevõtja on Odyssey Europe, Novalpina Gruppi kuuluv äriühing. OEG kaks enamusaktsionäri, kellele kuulub ligikaudu 64% OEG aktsiakapitalist, on juba ülevõtjaga kokku leppinud, et võtavad pakkumise vastu.

Novalpina plaanib Olympicu eest välja käia 1,9 eurot aktsia kohta, mis on kasiinofirma teatel 3,26% kõrgem kui OEG aktsiate viimase kuue kuu tehingute hindade kaalutud keskmine börsihind.

Eeldatavalt algab ülevõtmispakkumise periood selle aasta 4. aprillil ja lõpeb 2. mail. Novalpina lõplik siht on lisaks kahe suure omaniku pakile osta ära ka kõik ülejäänud aktsiad ning firma lõpuks börsilt ära viia.

Tehingu strateegilist tausta kirjeldades ütles börsiettevõtte tegevjuht Madis Jääger, et aastate jooksul on Olympic laiendanud oma tegevust väljapoole koduturgu Balti riikides. "Edaspidi peame seoses järjest suureneva konkurentsiga internetipõhistes mängudes suurendama oma investeerimiskuid digitaalsesse platvormi. Oleme kindlad, et Novalpina Capital on tulevase oma-

» Piltlikult öeldes olen selle lapse üles kasvatanud ja nüüd on õige aeg lasta tal astuda iseseisvasse ellu.

OEG suuraktsionär Armin Karu

nikuna hea valik, toetamaks neid investeringuid," rääkis OEG juht.

Suuromanik Armin Karu sõnul on Novalpina meeskonnal märkimisväärne kogemus just selliste investeeringute vallas, mis aitavad ettevõtetel laiendada oma tegevust nii geograafilises kui ka digitaalses mõttes. "Nende visioon on muljetavaldav ja ma olen kindel, et neist saab OEG-le hea ja äri edasiviiv omanik," rääkis Karu.

Samas ütles Karu, et mitte ühelgi Olympicu aktsionäril ei ole raskem müüa oma aktsiaid kui temal. "Aga ma usun, et tänu sellele sammule saame me Olympic Casino üle tulevikus veelgi rohkem uhkust tunda," avaldas ta lootust. "Piltlikult öeldes olen selle lapse üles kasvatanud ja nüüd on õige aeg lasta tal astuda iseseisvasse ellu."

Hind teeb muret

Hinna kohta ütles Olympicu asutaja ja nõukogu esimees Karu, et peab suurima aktsionärina pakutud hinda õiglaseks ja soovib aktsionäridel pakkumine vastu võtta. Enda sõnul otsustas ta müüa kahel põhjusel. "Es-malt seetõttu, et pakkumine on minu kui aktsiaomaniku vaatenurgast õiglane ja hea, teisalt on väga oluline, et see on hea Olympicule," rääkis ta.

Analüütikud peavad Olympicu õiglast väärtust siiski tublisti kõrgemaks. Näiteks LHV analüütikud leiavad, et ettevõtte

aktsia peaks maksma vähemalt 1,95 eurot, aga õiglane hind võib ulatuda kuni 2,15 euroni. Swedbanki 12 kuu hinnasiht on aga 2,1 euro juures.

Ka hulgal väikeaktsionäridel on õiglast hinnast hoopis teistsugune arvamus. "Arenenud maailmas viiakse üldiselt aktsiad börsilt ära korraliku preemia eest," ütles näiteks väikeaktsionär Rene Ilves. "Olympicuh puhul oleks see võinud olla vähemalt üle eelmise aktsia tipu," viitas Ilves sellele, et ta oodanud vähemalt 2,05 euro suurust hinda aktsia kohta.

Väikeinvestor, investeerimisõpikute autor ning Olympicu aktsionär Jaak Roosaare oodanud ülevõtupakkumiselt suuremat preemiat, kuid aktsiate müügiga ta ei kiirusta. "Oleksin eeldanud vähemalt 15–20% preemiat hinnale või siis minimaalselt 0,15–0,2 euro suurust dividendi koos 1,9 euro suuruse aktsia hinnaga," sõnas Roosaare.

Samas tõdes investor, et börsilt pole veel lahknud ning seega on õhus mitu võimalust. "Näiteks, et jäädakse siiski börsile edasi, kui piisavalt osalust kätte ei saada," selgitas ta. Kui aga börsilt ikkagi lahkuda otsustatakse, siis on Roosaare pigem seda meelt, et aktsiad müüa. "Ei taha sellist ebalikviidset asja omada," nentis ta.

Olympicus ligi protsendi suurust osalust omava Trigoni Uue Euroopa Fondi juht Mehis Raud ütles, et pakutud hind on ma-

dal, eriti arvestades, et tegemist on ettevõtte kontrolli üleminekuga.

"Tallinna börsil ei kauple just palju ettevõtteid, kes oleksid võimelised pakkuma 10% dividenditootlust," rääkis Raud. Kuna sama sektori ettevõtted kauplevad maailmas oluliselt kõrgemal suhtarvudel, olekski ülevõtupakkumine võinud olla kõrgemal tasemel.

Peletab välisinvestoreid

Laiema mõjuna tõi Raud välja, et niigi ebalikviidne Tallinna väärtipaberiturg muutub nüüd välisinvestorite jaoks veelgi vähem atraktiivseks. "See jätab hinnatasemetele väga negatiivse jälje," nentis ta. "Väga raske on tuua börsile uusi ettevõtteid, kui börsilt tahetakse ära viia firmasid, mis kauplevad alla 9kordse kasumikordaja 4,5kordse EV/EBITDA suhtarvu peal," tõi Raud esile, et Olympic on investorile olnud hea valik.

OEG väikeaktsionär Ahto Rändla ütles Äripäevale, et tema jaoks tuli müügiplaan suure üllatusena. "Ei ole midagi kehtvat siin päikese all. Samas oli plaan aktsiaid ostes pikaajaliselt investeerida ja olin sellest infost vägagi šokeeritud," nentis Rändla.

Aktsionär lisas, et tema hinnangul pole hind sugugi õiglane ning temal on kavvas pöörduda Eesti Väikeaktsionäride Liidu poole. Rändlal on kokku 45 000 Olympicu aktsiat.

VÕRDLUS

Armin Karu on olnud kõikides Äripäeva Rikaste TOPides esimese 50 seas

Armin Karu

aasta	koht Äripäeva Rikaste TOPis	vara väärtus mln eurodes
2001	9.	13,4
2003	16.	16,0
2004	38.	11,6
2005	22.	42,7
2006	9.	66,9
2007	1.	266,7
2008	8.	143,7
2009	23.	63,3
2010	30.	44,0
2011	8.	84,4
2012	6.	112,5
2013	4.	161,5
2014	5.	153,1
2015	6.	152,0
2016	7.	157,2
2017	6.	160,4

Jaan Korpusev

2001	15.	11,0
2003	23.	13,2
2004	60.	7,7
2005	38.	23,0
2006	35.	36,0
2007	3.	144,9
2008	23.	86,0
2009	66.	25,5
2010	61.	26,8
2011	37.	44,9
2012	30.	62,7
2013	25.	76,0
2014	32.	65,2
2015	32.	68,8
2016	34.	67,9
2017	37.	69,3

ALLIKAS: ÄRIPÄEV / VÄINU ROZENTAL

TASUB TEADA

Börsi rikkaimad investorid

Äripäev kirjutas eile, et Olympic on teinud omanikest Tallinna börsi kõige rikkamad. Tallinna börsi nominaalselt kõige rikkama investorit tiitlit hoiab enda käes Olympic Entertainmenti rajaja ning praegune nõukogu liige Armin Karu.

Ettevõtte turuväärtus ulatub 285 miljoni euro juurde, sellest Armin Karu jagu on ligikaudu pool. Ka tema kaasteelise Jaan Korpusevi suur aktsiavarandus Tallinna börsil – 54 miljonit, mis toob talle edetabelis 7. koha – pärineb Olympicust.

◀ **Olympic Entertainment Groupi müügiplaan tuli väikeaktsionäridele suure üllatusena.** FOTO: ANDRAS KRALLA

Eesti Väikeaktsionäride Liidu õiguspoliitika toimekonna juht Margus Moor ütles aga, et pakkumine on mõistlik vastu võtta, ehkki väikeaktsionärid oodanuks ilmselt kõrgemat hinda.

“Kui võrrelda viimaste aegade keskmisega, ei saa öelda, et see oleks turuhinnast madalam hind,” leidis Moor. “Soovitaksime kindlasti kõigil väikeaktsionäridel mõelda aktsiate müügi peale, kuna börsilt lahku misega kahaneb aktsiate likviidsus nüüd nulli lähedale,” lisas väikeaktsionäride liidu õigustoimekonna juht.

Silme ees Telekomis saaga

Sellegipoolest leidis Moor, et õiglane oleks eelmisel aastal teenitud kasum aktsionäridele dividendidena välja maksta. Praegune müügiplaan näeb nimelt ette, et eelmisel aastal kogutud kasum jääks uuele omanikule.

Mitu väikeinvestorit võrdles Olympicuga toimuvat Eesti Telekomis ülevõtmise saagaga, mille õiglase hinna ning täiendava hüvitise väljamaksmise teemal käib kohutu vaidlus praeguseni. “Sellises valguses on see pakkumine viisakalt öeldes ikka üsna keskpärane lugu,” kommenteeris SEB Varahalduse juhatuse liige Sven Kuning tead. “Ühtlasi aitab see vastata küsimusele, miks mõned kodumaised pensionifondid tihti kodumaiseid kapitaliste eriti vai-

mustunult finantseerida ei soovi,” oli Kuning karm. Sellegipoolest tões Kuning, et infot on vähe ning ta ootaks asjaosalistelt täiendavaid kommentaare. “Ma juba tõmban paralleeli Telekomis omaaegse ülevõtmisega Telia poolt,” märkis ta. Kuning lisas, et Telia tegi pakkumise keerulisel ajal ning maksis hoolimata sellest börsihinna suhtes korralikku preemiat.

Moori sõnul olukorda Eesti Telekomis aktsiate võõrandamisega siiski võrrelda ei saa – ehkki asjaolud on sarnased, on taust hoopis teine. “Eesti Telekomis puhul kasutas ülevõtja ära müüva aktsionäri keerulist olukorda ja finantskriisi tõttu mutta trambitud aktsia hinda,” selgitas ta. “Praegusel juhul on taustaks viimastel aastatel nähtuist tugevam majanduskasv ja rekordilähedased hinnad aktsiaturgudel.”

Väikeinvestor Rene Ilves näeb asja teisiti ning tõdeb, et tema poleks Armin Karult sellist käiku oodanud. “Olympicu äraviimine börsilt meenutab Eesti Telekomis ja BLRT Grupi juhtumite kombinatsiooni, kus tulemus on üks – väikeaktsionäridel tõmmati müts silmini,” tõmbas ta paralleele.

Tallinna börsil meenub talle läbi aegade vaid üks viisakas ülevõtmine. “Ülejäänud on kõik lõppenud väikeaktsionäridele kurvalt,” tões ta. “See ainus viisakas ülevõtmine oli Järvevana, kus maksti õiglane hind kohe ja ilma mingi jamata.”

Eesti
Haigekassa

Eesti Haigekassa korraldab riiklikku ravikindlustust. Haigekassa missioon on tagada enam kui 1,2 miljonile ravikindlustatud inimesele vajalike tervishoiuteenuste, ravimite, meditsiiniseadmete ja rahaliste hüvitiste kättesaadavus ning ravikindlustussüsteemi jätkusuutlikkus. Lähiaastate strateegia üheks oluliseks osaks on digiteenuste arendamine.

Haigekassa juhatusse on oodatud uus

JUHATUSE LIIGE

Chief Digital Transformation Officer

Sinu kätes on haigekassa teenuste tehnoloogilise visiooni ja strateegia loomine ning selle elluviimise juhtimine. Sinu meeskonda kuulub 30–40 professionaali, kellega koos Sa viid läbi digitaalse transformatsiooni nii organisatsioonis kui ka organisatsiooniüleselt. Sa juhid projektide portfelli ning kujundad kiire arenduste väljatöötamise ja elluviimise kultuuri, parandades seeläbi digiteenuste kliendikogemust.

Ootame Sind oma meeskonda, kui Sa oled laitmatu reputatsiooniga haritud visionäär, kes tunneb tehnoloogia ja arhitektuuri suundumusi. Sul on vähemalt 5aastane kogemus suurte ja keerukate ärirakenduste arendusprojektide juhtimisel nende kõigis etappides soovitatavalt finantssektori suurettevõttes. Sul on lai silmaring ning Sinu strateegiline mõtteviis, liidriomadused ja innovatsioonikirg inspireerivad ja motiveerivad inimesi Su ümber.

Sind ootab ambitsioonikas meeskond. Juhatuse liikmena on Sul unikaalne võimalus juhtida Eesti Haigekassa innovatsiooni ja digitransformatsiooni, mis puudutab pea iga Eesti inimese kliendikogemust.

Lisainfo ja kandideerimine: talendipank.fontes.ee

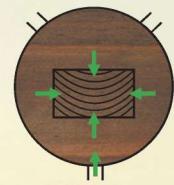
Tähtaeg: 26. märts

Fontes
Talendiga juhid

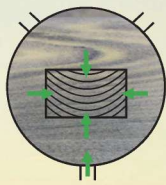
IMPREST
by Palmako

KVALITEETNE PUIDU SÜVAIMMUTUS TELLIMPRESTIST!

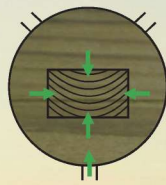
Immutus saadaval kolmes erinevas värvitoonis:

Pruun
(Evening Brown)

Hall
(Vintage Grey)

Roheline
(Park Green)

Info ja tellimused:
Tel: 744 6538
Mob: 5912 8300
E-mail: myyk@imprest.ee

NTR A

NTR AB

WPA
Wood Protection Association

WPA
Quality Assessed

PUIT, MIS PÜSIB

TEHING

Aktsionär Olympicust: olen kurb ja pettunud!

Olympic Entertainment Groupi väikeaktsionär Toomas Kivimägi sõnul vähendab Olympicu lahkumine Tallinna börsilt koduturu likviidsust veelgi, samuti oodanuks ta möödunud aasta eest dividendi.

MAIT KRAUN, INDREK MÄE, LIISA REBANE
aripaev@aripaev.ee

Äripäev

"Ilmselgelt lootsin enam, tunnistab Kivimägi. "Viisakas oluks maksta eelmise aasta eest 13–15 senti dividendi," märkis investor.

Tema sõnul on aktsionäridel dividendi õigus. "Siis, kui see kasum teeniti, olime omanikud ju meie," põhjendas ta oma seisukohta. Kui kasum investoritele välja jaotataks, oleks ta valmis väljapakutud hinnaga ka leppima. "Aga eks äris ole viisakusest olulisemaid argumente."

Sellegipoolest ei torma Kivimägi oma aktsiaid müüma, vaid ootab ära teiste aktsionäride reaktsioonid. "Töenäosus on väga väike, aga seis ei pruugi sellisena püsida," avaldas ta lootust. "Olen keskmisest riskialtım."

Mure börsi pärast

Dividendi saamata jäämisest rohkem on Kivimägi mures Tallinna börsi saatuse pärast. "Tallinna börsil on vaid ühe käe sõrmede jagu vähegi likviidsaid aktsiaid," tõdes ta. Tema hinnangul on ka kodubörsilt lahkuv Olympic üks neist, mis on just nüüd õige hoo üles saanud. "Viimase kahe kvartali kasum on põhitegevusest kaks korda suurem kui aasta eest," põhjendas ta oma väidet. Samuti on Olympic professionaalselt juhitud ettevõtte, mille kasumi-hinna suhe on vaid 9,5.

Kui suured ettevõtted lahkuvad, võib Kivimägi hinnangul Tallinna turgu tabada Riia börsi saatuse. "Ilma tehinguteta börs on surnud börs," märkis ta.

Pärast Olympicu lahkumist on Kivimägi

» Tallinna börsil on vaid ühe käe sõrmede jagu vähegi likviidsaid aktsiaid.

OEG väikeaktsionär Toomas Kivimägi

arvates veelgi olulisema tähtsusega Tallinna Sadama IPO. "Olen korduvalt rõhutanud, et siin tuleks tempot hoida ja mais aktsiate avalik pakkumine üles panna," lisas Kivimägi.

Tallinna börsi juht Kaarel Ots mõistab asutajate soovi elutööd realiseerida. "Ühinemised, börsiletulekud, börsilt lahkumised, börsile tagasitulekud – see kõik on maailma turgudel tavapärane," kommenteeris Ots. Tema sõnul on makrovaates seetõttu tegu tavalise äritegevusega.

Olympicu müük paistab kui elutöö realiseerimine

Mikrovaates on Otsal OEG börsilt lahkumisest aga kahju, sest see oli Eesti investori üks lemmikaktiaid. "See peegeldus nii ettevõtte aktsiatega tehtud tehingute arvust kui ka kauplemiskäibes," märkis ta. "Asutajate puhul näib aga olevat tegu elutöö realiseerimisega, milleks börs ju ka sisuliselt väga hea võimaluse pakub – soovime neile palju õnne!"

Tallinna börsil jätkub Otsa kinnitusele töö aga täpselt samamoodi kui siiani ning prioriteet on uute börsiettevõtete lisandumine. Otsa sõnul on sellepoolsed viimased aastad olnud edukad, sest lisandunud on näiteks nii LHV Group kui ka EFTEN ning ees ootab Tallinna Sadama IPO.

"See on suur teetähtis meie kaptalituru ja börsi jaoks," arvas ta. "Eesti väiksust arvestades me lausa peame riigiettevõtteid kas või osaliselt börsil noteerima, sest riigi käes on meie majanduse ühed suuremad firmad. Riik saab turule hoogu anda, näidates eeskujuna erasektori ettevõtetele."

Olympic Entertainment Groupi lahkumiseuudis ning aktsionäridele tehtud ülevõtupakkumine suurendas kodubörsil märkimisväärselt kauplemisaktiivsust, sa-

mal ajal asusid investorid uusi turvasadamaid otsima.

Nii ulatus ainuüksi Olympic Entertainment Groupi käive esmaspäeval üle 4,15 miljoni euro, aktsia sulgus 1,9 euro tasemel. "Kahtlemata on uudis toonud Tallinna börsile palju elevust," nõustus Swedbank Marketsi valdkonnajuht Andres Suimets.

Suur ostuhuvi tõendab investorite usku kõrgemasse hinda

Suimetsa sõnul näitab ostuhuvi 1,9 eurost kallima hinnataseme juures, et on investoreid, kes usuvad ülevõtmispakkumise hinna tõusu. "Täna (eile – toim) sai edukalt

1,9eurose või kõrgema hinnaga oma osaluse Olympicus võõrandada," selgitas ta.

Suurimad tõusjad olid eilsel börsipäeval Merko Ehitus 4,72, LHV Group 2,31 ja EFTENi kolmas kinnisvarafond 2,56 protsendiga. Nende börsiettevõtete käibed ulatusid vastavalt üle 130 000, 420 000 ja 12 000 euro.

Mõned investorid, kes uskusid Olympicu ülevõtupakkumise toimumisse 1,9 euroga, müüsid esmaspäeval oma aktsiaid ning paigutasid raha ümber teistesse Tallinna börsi aktsiatesse. "Sealt ka nii keskmisest suurem käive kui ka hinnatõus päris mitmes nimes," selgitas Suimets.

Kõige informeeritum ärikinnisvara tiim Tallinnas

RE ärikinnisvara tiim

www.RE.ee

VÕRDLUK Olympic saavutas stabiilsuse

Olympic EG turuväärtus mln eurodes

Advokaat selgitab: pakkumist vastu võtma ei pea

Olympic Entertainment Groupi väikeaktsionär ei pea oma osalust müüma enne, kui uus omanik on saanud kokku 90% aktsiakapitalist, ütles vandeadvokaat Ergo Blumfeldt.

Advokaadibüroo Triniti partner ja vandeadvokaat Ergo Blumfeldt soovitas Olympic Entertainment Groupi väikeaktsionäril ülevõtmispakkumise uudist rahulikult võtta. "Ülevõtmispakkumise raames ei ole ükski väikeaktsionär kohustatud võõrandama oma osalust," ütles Blumfeldt.

Praegu on teada, et ülevõtjaga on pakkumise vastuvõtmise kokku leppinud kaks OEG ena-

musaktsionäri, kellele kuulub ligi 64% OEG aktsiakapitalist.

"Selline kohustus tekib väikeaktsionäril üksnes siis, kui omandaja saab kokku 90% aktsiakapitalist ja soovib läbi viia äriseadustikus ette nähtud aktsiate ülevõtmise rahalise hüvituse eest," täpsustas Blumfeldt.

Tema sõnul aga on teatatud vaid pakkumise esitamise kavatsusest ning protsess alles algusfaasis. Blumfeldt täpsustas, et ülevõtmispakkumiste üle peab järelevalvet finantsinspeksioon, kuhu OEG esitas eile kooskõlastuse saamise taotluse. "Ülevõtmispakkumised on seadusandlikult reguleeritud nii

Euroopa Liidu direktiivi kui ka Eestis väärtpaberituru seadusega," täpsustas ta.

Kiiret pole

Pärast finantsinspeksiooni kooskõlastust avalikustatakse Blumfeldi sõnul ülevõtmispakkumise täpsed tingimused.

"4. aprill, kui pakkumine eelduslikult peaks algama, on otsustamiseks oluliselt rohkem infot," selgitas ta. "Väikeaktsionäril on aega otsustada 2. maini, mil börsiteate alusel lõpeb pakkumise tähtaeg," sõnas Blumfeldt ja lisas, et kuupäevad võivad veel sõltuvalt protsessi edenemisest nihkuda.

» Väikeaktsionäri on aega otsustada 2. maini, mil börsiteate alusel lõpeb pakkumise tähtaeg.

vandeadvokaat Ergo Blumfeldt

Globaalses mõttes on OEG hind hea

Olympic Entertainment Groupi aktsia ülevõtmishind võib olla praegust globaalset turgu vaadates heal tasemel, leiab Avaron Asset Management fondi juht Valdur Jaht.

Jaht ei leia, et OEG ülevõtmishind 1,9 eurot aktsia kohta oleks midagi enneolematut. "Kui enamusomanik selle hinna vastu võttis, siis järelikult oli OEG aktsia tema seisukohalt õiglaselt hinnatud," arvas ta.

Jaht kommenteeris, et kõrvalseisjal või väikeaktsionäril on keeruline hinnata, millised võisid olla tehingu puhul enamusaktsionäri motiivid. "Vaadates, millises turutsükli faasis me globaalselt oleme, võib hetke turuhind olla igati hea väljumistase," vaatles Jaht suuremat pilti.

Jaht ei usu, et OEG lahkumine Tallinna börsile midagi olulist tähendaks. "Kohalike investorite jaoks on kahjuks üks alternatiiv vähem, aga institutsionaalse välisraha jaoks on sinne turg mikroskoopiline ja illikviidne igal juhul," kommenteeris ta. Jaht lisas, et lühiajaliselt võib Olympicust vabanev raha tekitada kerge ostusurve muudes nimedes, kui sellele hakatakse otsima uut väljundit.

Ka ise Euroopa areneva majandusega riikidesse investeeriv Avaron Olympic Entertainment Groupi ei kata, kuna nad järgivad ÜRO vastutustundliku investeerimise põhimõtteid ning hasartmängusektori ettevõtteid ei finantseeri.

100% taastuvatest allikatest toodetud elektrienergia

Eesti on võtnud endale riikliku üldeesmärgi tõsta taastuvate energiaallikate osakaalu kogu energiatarbimises 25%-ni aastaks 2020. Laiemalt on selle eesmärgi taga Euroopa Liidu väljakutse võidelda kliimamuutustega ning kogu maailma mure fossiilsete energiaallikate kasutamisega kaasnevate keskkonna probleemide pärast.

Taastuvenergia kasutuselevõtmiseks piisab mõtteviisi muutusest - see on kasulik nii Teile kui ühiskonnale tervikuna."

Andrus Liivand
Juhatuse esimees

**POWERED
BY GREEN**

Powered by Green elektrilepingu sõlmimiseks oma kodule või ettevõttele küsi pakkumist või lisainfot Elektrumist!

elektrum.ee

Betoonmüürikivid

magna

www.raekivi.ee | 55500560 | info@raekivi.ee

„Ei saa öelda, et meil läheks hästi, kuid tulevasse suvesse vaatame optimistlikult.

▲ ettevõtja Rasmus Rask. FOTO: MEELI KÜTTIM

KOGEMUS

Rasmus Raski kasum ja kahjum. Eelmisel suvel sai raha otsa

Inimene viskab palju häid asju minema, samas kui neid võib edukalt taaskasutada, ütleb ettevõtja Rasmus Rask, kes lõi just tänu taaskasutusäri kogemusele mahejääst tootva La Muu.

JAROSLAV TAVGEN
jaroslav.tavgen@aripaev.ee

Деловые
ВЕДОМОСТИ

Rask rõhutab, et just töökogemus mitmetulundusühingus andis talle julguse alustada oma äriga.

2004. aastal sai äsja loodud MTÜ Uuskasutuskeskus Tallinnas Paide tänaval oma kasutusse 350ruutmeetrise ruumi, mis oli talle esimesed kolm kuud tasuta, hiljem tuli maksta väikest üüriraha. „See oli vana ühekordne ladu, räpane ja kütteta. Meile sobis. Korraldasime laupäevakuid – argipäeviti töötasin pangas –, värvisime ja koristasime ruumi, et muuta see „isuäratavamaks“ ja et inimesed julgeksid sinna tulla,” meenutab Rask. „Juba esimese nädalaga olime üllatunud, et pärituul oli nii tugev – inimesed töid väga palju asju, ja me pidime töötajaid juurde palkama. Meil ei olnud sentigi, kuid rahast, mida teenisime asjade müügil, saime maksta palka.”

Kuigi taaskasutusäri läks edukalt ja toimis ladesalt, saabus krahhi. Praegu tagantjärele oskab Rask ka seda tagasilööki analüüsida.

„Kahe aasta jooksul oli meie kuukäive 100 000 krooni, mis oli korralik raha. Oli-

me iga kuu plussis,” räägib Rask. Siis aga otsustasid nad laieneda. Nii kolisidki nad 2007. aasta kevadel Uus-Sadama tänavale uutesse ruumidesse – pind suurenes 4–5 korda, 1500 ruutmeetrit. See omakorda tähendas ruutmeetri üüritasu kolmekordset tõusu. „Seega tuli välja, et meie kulutused ruumidele kasvasid 12 korda, ja et oli vaja ka rohkem inimesi, et uut hoonet hallata, siis kasvasid kaks korda ka tööjõukulud,” selgitab Rask. „Paraku kasvas aga tulu suurenenud mahtude arvelt kõigest kaks korda.”

Laienemine tõi krahhi

Kuigi nad taipasid peagi, et kulutusi katata ei suuda, oli üürileping koostatud nii, et neil ei olnud kolme aasta jooksul võimalik sellest taganeda. „Tekitasime poole aastaga 5 miljonit krooni võlgu,” meenutab Rask. „Pank andis laenu, leidsime erainvestorid, kes laenasid meile 3 miljonit krooni. Lõppkokkuvõttes andsime 2008. aasta alguses sisse pankrotiavalduse.”

2009. aasta kevadel käivitati saneerimisprogramm. „Tunnistasime, et meie probleemide põhjuseks said juhtimisvõid, kuid majandusmudel töötas,” jätkab Rask. „Saneerimisprogrammi vastuvõtmise tingimus oli, et leiame tegevjuhi. Tegime seda ja meil vedas väga – meiega liitus väga hea spetsialist Katriin Jüriska. Tal on äriline

TEHING

Eesti IT-firma laieneb potentsiaalile Balkanile

LENNART KÄÄMER
lennart.kaamer@aripaev.ee

Finantsprotsesside automatiseerija Fitek Grupp omandas 50% Serbia ettevõttest New Image. Balkani lähituleviku digiplaanid võivad sealse turu muuta Eesti IT-firmadele tõeliseks maiuspalaks.

Fitek Grupi juhatuse liige Kaur Lohk ütles, et tehingule aitas kõvast kaasa Eesti e-riigi imidž. „Kohtusime valitsusasutustega, näiteks otse peaministrile alluva digiagentuuriga. Samuti soovib Belgradi linna-

peajuurutada e-protsesse,” rääkis Lohk.

New Image'i peadirektor Vladimir Ilic rõhutas Fiteki koostöökogemust avaliku sektori, telekomifirmade, pankade ja kommunaalteenuste pakkujatega. See aitab tema sõnul kohalikel ettevõtetel paremini mõista masintöödeldavate e-arvete kasulikkust. Lisaks hakatakse pakutama Fiteki ostuarvete lahendust, mis vähendab märkimisväärselt raamatupidajate käsitööd ostuarvete sisestamisel. „Kui ettevõtted kiirendavad

finantstoiminguid, siis vähenevad igapäevased äri tegemise kulutused ja meeskonnad saavad keskenduda „suurele pildile”, kiitis Ilic.

Ühine soov on aidata klientidel rakendada ELi 2014. aastal vastu võetud direktiivi, mille järgi tuleb Euroopa Liidu hantsetel osalevatel ettevõtetel olla valmis arveldama omavahel masintöödeldavate e-arvete.

„Eesti riik juba kasutab Fiteki ostuarvete töötlemise lahendust ja me soovime Fiteki ostuarvete lahendust pakkuda kõi-

kidel uutel turgudel, kuhu sisene,” rääkis Lohk.

Korruptsioonitont ülepaisutatud

Lohki sõnul on Balkani turg atraktiivne. 1990. aastate sündmused on jätnud sellele tumedapoolse varjundi, kuid seda tugevam on poliitiline tahe minimeerida taagast vabaneda. See on avanud sealse majanduse ja uusi investoreid otsitakse hoolega.

Avara turupotentsiaali kõrval on tervitatav sealse piirkonna tugev haridussüsteem, mis

paistab silma eeskätt heade inseneridega. Mõtteviisilt ollakse üsna avatud ja keelepõhine on rikas. Väljakutsed on pigem kultuurilised – kuidas meie põhjamaaline loomus klapib nende slaavi taustaga. Lennuühendus sealse piirkonnaga pole ka kõige mugavam.

„Vanast ajast jäänud korruptsioonitont on ilmselt suuremaks mahtunud, kui ta tegelikult on. Oht on küll olemas, kuid seenne kogemus tõestab, et kõik soovivad vanast imidžist vabaneda,” lisas Lohk.

MIS ON MIS New Image

Pakub e-dokumentide väljastamise lahendust *smart bill*, mis kogub kokku arveinfo ja edastab e-müügiarveid klientide digitaalses ja analoogkanalitesse.

Fitek Grupp

Pakub finantstehnoloogiat lahendusi Eestis, Lätis, Leedus, Slovakkias, Serbias ning Bosnias ja Hertsegoviinas.

MEESKONNATÖÖ SEIKLUSED JA KOOLITUSED

www.360.ee

mõtlemine, ta oskab viia läbi häid turunduskampaaniaid, juhib inimesi täpselt. Ja meie organisatsiooni suhtus Katriin nagu oma lapsukesse. Ta on olnud Uuskasutuskeskuse eesotsas nüüd juba 9 aastat.”

Uuskasutusest maheärisse

Uuskasutuskeskus oli Raski esimene ettevõtluskogemus, mis andis talle julguse luua uus äri. “Mulle meeldis väga see, mida Priit Mikelsaar suutis kaheksa aastaga teha oma Biomarketiga,” selgitab ta. “Selgus, et meil on temaga sarnased väärtushinnangud, kuid erinev kompetents: mina tegelesin pangas turunduse ja personalijuhtimisega, aga Priidu tugevad küljed olid majandus ja finantsid. Sobisime teineteisega ühis-tegevuseks suurepäraselt.”

Nii otsustatigi, et tuleb teha koos midagi mahedat. Rask ja Mikelsaar hakkasid mõtlema, millist mahetoodet nad võiksid valmistada. Eestis piima on, mune on, koort on, marju on. See tähendab, et suurem osa jäätisekomponente on meie maal olemas. Suhkrut ei ole, kuid seda annab näiteks kusa-gilt Brasiiliast sisse tuua. Ja nad jõudsidki järeldusele, et just jäätisest võib saada see toode, mida valmistada.

Nende plaan oli hakata asjaga tegelema hobi korras, põhitöö kõrvalt, kuid lõpuks kasvas sellest välja äri. 6. märtsil 2012 asutasidki nad La Muu, detsembris aga töid Biomarketisse esimese jäätisepartii.

Üheksa kuud toote sünnini

Firma asutamisest esimese tootepartiini kulunud üheksa kuu jooksul töötasid Rask ja Mikelsaar toodet välja: käisid Itaalias, et hankida jäätise käsitsi valmistamise seadmeid, rentisid Kopli keldriruumid, töötasid välja jäätiseretsepte ja viisid läbi degusteerimisi.

Kogu sügis kulus omakorda litsentsi hankimisele. “Novembris oli kõik valmis, detsembris alustasime müügiga. Alguses tegime Priiduga jäätist ise. Tegelesime sellega peaaegu iga päev.”

Tellimusi oli rohkem, kui nad kahekesi jõudsid toota. Jaanuari keskel kirjutasid nad Facebookis, et võtavad aja maha, sest ei jõua kahekesi nii palju toota ning hakkasid inimesi otsima. “Võtsime tööle tootmisjuhi, ja märtsis hakkasid mahud kasvama. Praegu toodame 1500 ühikut päevas.” Esimesel tegevusaastal, 2013, oli nende käive 5000eurose kahjumi juures 192 000 eurot.

Aastail 2013–2016 oli La Muu jäätisega plussis, kuid 2014 otsisid nad Viru Keskuse kolmandal korrusel kohviku, mis märgata-valt käivet suurendas: 2016. aastal 804 000 euron. Tegelikult osutus see projekt kahjumlikuks.

2016. aastal tõmbasid nad otsad kokku ja kirjutasid kohvikust tekinud 100 000

MIS ON MIS
MTÜ Uuskasutus

Asutajad Priit Mikelsaar ja Rasmus Rask.
2016. aasta ettevõtlustulu 1,5 miljonit eurot, tulem 44 085 eurot, töötajaid keskmiselt 49.
Juht Katriin Jüriska.

Jäätisetootja La Muu

Omanikud Priit Mikelsaar ja Rasmus Rask.
Aastal 2016 käive 804 056 eurot, kasum 53 316 eurot.
Eelmise aasta lõpu seisuga töötas ettevõttes 11 inimest.

eurot kahjumit korstnasse. Lõppkokkuvõttes jäi kogu firma miinusesse – 2016. aasta kahjum oli 19 000 eurot.

Mullused raskused

Ka mullu ei läinud kõik ladusalt. Plaan oli hakata eksportima ning sihtturuks valiti Saksamaa. “Meile anti lootust pääseda seal kaubanduskettidesse. Investeeringu ruumide remonti, et saada üht Saksamaal müümiseks vajalikku kvaliteedisertifikaati,” jutustab Rask.

Investeeringud läksid maksuma 40 000 eurot, lisaks tuli maksta Saksamaa partnerile, kes otsis nende jaoks kliente. See lisas omakorda 20 000 eurot kulutusi.

Aga see polnud veel kõik. “Teine probleem oli, et otsustasime esimest korda teha suure turunduskampaania. Aprillis panime kogu linna täis plakateid, mis reklaamisid La Muu toodangut. See läks maksuma ligi 30 000 eurot,” räägib Rask. “Mis puudutab käibe kasvu, siis seda raha me tagasi ei saanud.”

Oli veel kolmaski probleem: erakordselt kehv suvi. “Ilm oli halb ja kahekordset käibekasvu ei toimunud. Suve lõpuks oli raha juba otsas. See oli kriitiline hetk,” ütleb Rask. Tuli kulutusi kärpida.

Kuid suureks abiks oli uus investor, kes uskus La Muusse ja paigutas sinna piisavalt raha. “Ei saa öelda, et meil läheks hästi, kuid tulevasse suvesse vaatame optimistlikult,” nendib Rask.

Kui aga vaadata läinud aastale tagasi, siis peab ta suurimaks õppetunniks seda, et nad ei jaotanud suuri investeeringuid pikema aja peale. “Üks viga oli veel see, et turunduskampaania ajal ei suutnud me tagada piisavas koguses kaupa. Tõime küll inimesed kauplustesse, kuid ei valmistanud piisavat hulka jäätist.”

Pärast viimasest veast õppimist toodavad nad jäätist sellises koguses, et seda jätkub pooleteiseks kuuks. “Praegu meid see probleem enam ei ähvarda, kuid pole välistatud, et ähvardavad mõned muud,” muigab Rask.

internetiturunduse

meistriklassid

turundustreff.ee

Turundus Facebookis / Wordpress / Sisuturundus internetis / Google Adwords / Google Analytics

TOETUS
Kirikud ootavad riigikogu jah-sõna

Et kirikutele omandireformi rahast huvitiste maksmine oleks seadusega kooskõlla viia, otsustas valitsus lasta riigikogul seadusemuudatuse teha.

Õiguskantsler Ülle Madise on märkinud, et määrumuudatus, millega kirikutele okupatsioonikahjude eest miljooneid lubati, on omandireformi seaduse ja põhiseadusega vastuolus. Kui valitsus paari nädala eest üritas tekkinud vaidlust määruse järgmiste parandustega lahendada, siis lubas õiguskantsler riigikohtusse pöörduda ja nimetas toimuvat “õiguslikuks nihilismiks”.

Nädalavahetusel kirjutas riigihalduse minister Jaak Aab selle peale õiguskantslerile ja kinnitas, et valitsus otsustas täiendada seadust viisil, mis tagaks õigusselguse. “Enne seaduse vastuvõtmist riigikogus kirikutele toetusi välja ei maksta,” lisas Aab.

ERR kirjutas, et õiguskantsleri büroo kommunikatsiooni-juhi Janek Lutsu sõnul ei ole õiguskantsleril sellisel juhul enam põhjust riigikohtu poole pöörduda.

Detsembris otsustas valitsus anda Eesti kirikuorganisatsioonidele omandivaidlustest loobumise eest 8,2 miljonit eurot.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT
Maagaasi tarbimine vähenes

Tarbimisse suunatud maagaasi kogus kahanes möödunud aastal 2016. aastaga võrreldes 5% ja Kagu-Eestis asuva torustiku kaudu liikuva transiidi maht 31%. Eleringi hallatavast gaasi ülekandevõrgust jaotusvõrkudesse ehk tarbimisse suunatud maagaasi kogus oli 5,2 teravatt-tundi. Maagaasi import riiki oli sama suur kui tarbimine ehk 5,2 teravatt-tundi. Kagu-Eestis asuva torustiku kaudu liikuva transiidi maht vähenes möödunud aastal 31% 13 teravatt-tunnini. 2016. aastal ulatus transiit 18,9 teravatt-tunnini.

Reform esitab aseesimehe kandidaadiks Laaneti

Reformierakonna fraktsiooni esmaspäevasel koosolekul otsustati, et fraktsioon esitab riigikogu aseesimehe kohale Kalle Laaneti. ERRI andmetel hääletas Laaneti poolt 13 ja riigikogu senise aseesimehe Hanno Pevkuri poolt 10 fraktsiooni liiget.

“Minu poole pöördusid mitu fraktsiooni liiget, kes arvasid, et minu kandidatuur asespikri kohale oleks erakonnale mõistlik, et see liidab erakonda rohkem,” ütles Laanet rahvusringhäälingule.

“Keegi ei hinnanud, kas Hanno Pevkur sai hästi või halvasti hakkama. Kuna tegu on erakonnapoolse kandidaadiga, siis fraktsioon leidis, et praegu peaks olema teine kandidaat,” ütles Laanet.

LHV avas Londonis kontori

Esmaspäeva õhtul avas LHV pank Suurbritannia filiaali, ujudes panga Londoni filiaali juhi Andres Kitteri sõnul teadlikult vastuvoolu, teatas ettevõtte.

Kuigi LHV filiaal Londonis esmaspäeval avati, on töö selle käivitamisega veel pooleli, teatas pank. Finantsvahendajatele teenuse pakumiseni Londonis on LHV-l plaanis jõuda selle aasta lõpuks. Kitteri sõnul ei plaani LHV Londoni kontoris hakata teenindama era kliente või tavaettevõtteid, küll aga just finantsvahendajaid.

EHITUS
Soome Skanska toob odavmaja detailid Eestist

Eesti ettevõtted Kodumaja ja Harmet on osalised Skanska ja Ikea soodsa hinnaga korrumajade ehitamisel, kirjutas Helsingin Sanomat.

Ikea ja Skanska alustasid esimese nn Ikea-kortermaja ehitamist Vantaasse, mille eesmärk on teistest märkimisväärselt odavam ruutmeetri hind. Need on Skanska esimesed viiekorruselised kokkupandavad BoKlok-majad, seni on nende kõrgus piirdunud kahe korrusega.

BoKloki Soome juhi Susan

na Sucksdorffi sõnul on piirkonna keskmine ruutmeetri hind 4600–4900 eurot. “Meie oleme arvestanud 4200–4300 euroga, aga meil pole veel täpseid teadmisi esimese betoonkorru-se kulude kohta. Kindlasti tuleb hind selgelt soodsam kui naaberitel,” ütles ta.

Ehituseks elemente tarnivad Kodumaja ja Harmet on mõlemad Eesti ettevõtted, kirjutas leht. Sucksdorffi sõnul on Soome moodulitehaste probleem liiga väike tootmismahd ja sa-

muti eestlastest kümneid protsente kõrgem hind.

Skanska ehitab praegu Soomes 100 BoKlok-korterit aastas, Sucksdorffi sõnul on eesmärk kasvatada maht mõne aastaga 200–300 korterini.

Skanska ja Ikea koostöös valminud BoKlok-kontseptsioon sai alguse Rootsisis 1990. aastate keskel, esimesed sellised majad ehitati Rootsisis 1997. aastal. Skanska tõi kontseptsiooni Soome aastal 2002.

ÄRIPÄEV.EE

DUROC

MACHINE TOOL

- Doosan treikeskused ja töötlemiskeskused
- Hartford töötlemiskeskused
- FACCIN rullvaltspingid
- Microcut teach-in treipingid
- Baykal painutuspingid ja giljotiinid
- Fermat sisetreipingid
- Mitsubishi laserlöikepingid

Meie laos on üle 100 uue ja kasutatud pingi, vaata lisa www.duroc.ee

Duroc Machine Tool OÜ

Tel 736 6648

info@duroc.ee

www.duroc.ee

KOLIMISTEENUSED

Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

ÕIGUSUUDISED

Märtsikuu autor:
Rahel Behrsin
advokaadibüroo TARK
advokaat

Äripäeva
TEABEKESKUS
www.teabevara.ee

“Tulemas on uus küberturvalisuse seadus.

“Haldusmenetlus muutus ajakohasemaks.

“Riigikohus selgitas, millisel juhul ei pea juhatus osanikule teavet andma.

TARK
www.tark.legal

Õigusuudiseid koostab advokaadibüroo TARK
27 aastat kvaliteetset advokaaditeenust Eestis!

06.04.2018

Lutheri Masinasaal

SALES MOTIVATION: DAN MOORE

MÜÜGI MEISTRIKLASS MAAILMA TIPPTEGIJALT

13:00 REGISTRATION, COFFEE AND SNACKS

13:30 **THE HABITS TRIANGLE**

What selling IS, and what selling is NOT.

The Habits Triangle (Skills, Systems, Sales Motivation) as a foundation of building a winning sales organization. Growing organizations continually work on all three areas, but Sales Motivation is the one most often misunderstood – so we will spend most of our time on that.

13:50 **SALES MOTIVATION PART 1**

Understanding and managing Self-Talk.

14:50 COFFEE AND NETWORKING BREAK

15:10 **SALES MOTIVATION PART 2**

Developing the habits of consistency in all aspects of life. Special focus: four steps to be the kind of person who always receives positive referrals.

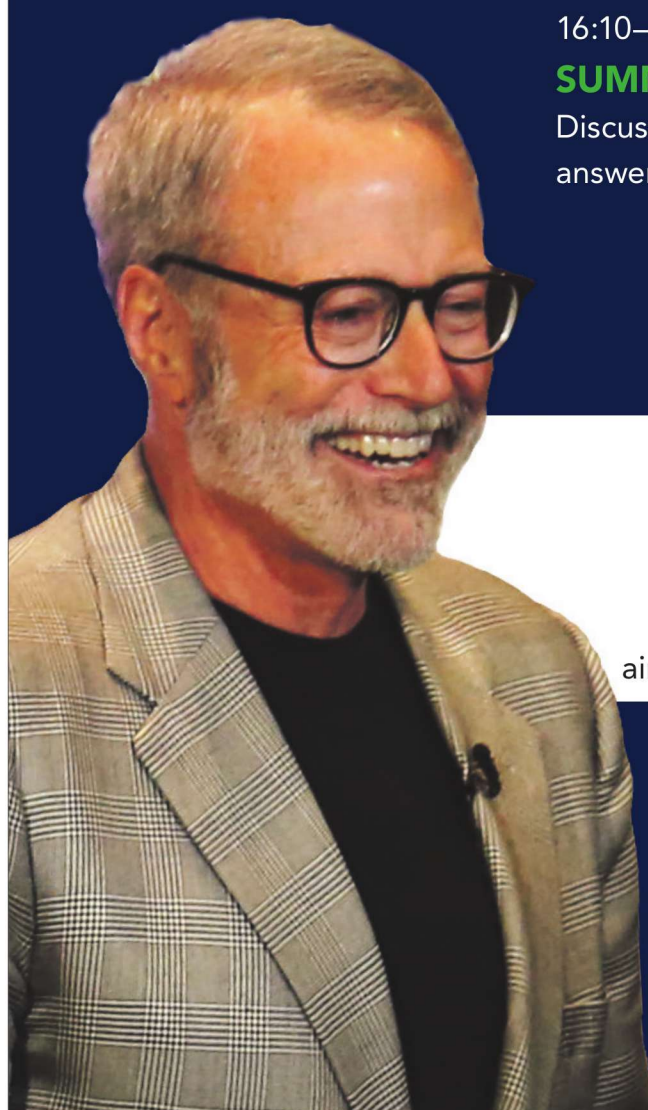
15:50 **SALES MOTIVATION PART 3**

Understand and utilize the C-I-A (Control, Influence, Accept)

16:10–16:30

SUMMARY

Discussion; questions and answers; call to action

99 €

(km-ga 118,80)

www.bestsales.ee
aira.tammemae@aripaev.ee

Bestsales.ee
Äripäev

klubihiin
30,50
tavahind 38,50

Robert I. Sutton

KUIDAS MÖLAKATEGA TOIME TULLA

ELLUJÄÄMISÕPETUS

Äripäev

ANALÜÜS

IMF soovib riigieelarvega hoogu pidada

Üldiselt on Eesti majandusolukord täpselt nii roosiline, kui eelmise aasta majanduskasvu näitaja viitas, kuid praeguses majandustsükli järgus võiks riigieelarve jääda rahulikumaks, leidis IMFi delegatsioon kahenädalase visiidi järel.

▲ Tootlikkusele suunatud reformidega tuleks jätkata, sest katust võiks parandada, kuni päike paistab, ütles Eesti Panga juht Ardo Hansson. FOTO: EIKO KINK

KRISTJAN PRUUL
kristjan.pruul@aripaev.ee

Äripäev

Riigi eelarvepoliitika võiks olla rohkem kooskõlas valitsevate majandustingimustega, rääkis IMFi Eesti delegatsiooni juht Cheikh Anta Gueye esmaspäeval visiidist kokkuvõtet tehes.

Möödunud aasta eelarve puudujääk oli vaid 0,2%, kuid samas oli selle näitaja taga ka tavalisest suurem maksulaekumine, märgiti IMFi avalduses.

Küsimusele, kas Eesti võlakooormuse juures on ühe tsükli jooksul struktuurselt tasakaalust väljas eelarve üldse ohu allikas, vastas Cheikh Anta Gueye, et otsest ohtu ei ole näha. Vajadus kasvupotentsiaali suurendada ja Lääne-Euroopale järele kasvada on mõistetav, kuid eelarvepoliitika peaks seejuures hoidma neutraalset positsiooni.

IMFi seisukohast tulebki Eestil jätkata tootmispotentsiaali toetavate investeeringutega, kuid vähem prioriteetsed kulutu-

4%
kasvab Eesti majandus IMFi prognoosi järgi 2018. aastal. 2019. aastaks prognoosib IMF 3,25% kasvu.

sed, eriti ehitussektorile avalduva survega investeeringud, võiks edasi lükata.

Rahandusminister Toomas Tõniste kinnitas, et tasakaalus eelarve on eesmärk ja täpsema ülevaate saab lähikuudel riigieelarvestrateegia koostamise järel. "Ootame huviga IMFi lõplikku aruannet ja ka soovitusi investeerimisvõimekuse suunamiseks õigetes projektidesse," lisas minister.

IMFi ettevaatlik soovitus eelarvekulutused üle vaadata on vesi ka keskpangale, mis on valitsuse eelarvepoliitikat juba mõnda aega kritiseerinud. Esialgu jääb ka Eesti Pank ootama, kuni IMF täpsemate ettepanekutega raporti valmis saab, kuid üldiselt ollakse nõus sellega, et tuleb olla ettevaatlik riiklike investeeringutega, rääkis Eesti Panga president Ardo Hansson.

Maksumuudatusi poleks rohkem vaja

"Kui palju eelarve peaks plussis olema, selleks tuleks enne näha, kui suur on SKT positiivne lõhe, aga ilmselt võiks olla väikeses nominaalses ülejäägis, kas see on nüüd 0,5% SKTst või mingi muu arv, seda on veel vara öelda," kommenteeris Hansson.

Maksumuudatusi IMF rohkem Eestil teha ei soovitanud, märkis vaid, et maksu-erisuste loomist võiks ka edaspidi vältida ning kaaluda tuleks turuhinnale vastavat maamaksu.

Soodsat majandusolukorda soovitas IMF ära kasutada uute struktuurireformidega jätkamiseks, eriti kuna peamine siseriiklik majandusrisk on tööhõive kasvu aeglustumine.

Küsimusele, kas Eestil on riigisiselt töötajaid turule juurde tuua, vastas Cheikh Anta Gueye, et IMFi hinnangul ei ole Eesti reformidest tõusva kasu potentsiaal veel lõppenud, kindlasti peab jätkama töövõimereformiga, kuid rohkem tegeleda ka sotsiaalse palgalõhvega, kaaluda pensioniea tõstmist ja parandada teadus-arendustegevust.

Ka Hansson märkis, et tööturg seab piirangud tootmise laiendamisele. "Ettepoole vaadates majanduskasv aeglustub, eelmine aasta kasvas pea 5%, kuid tuleval on oodata, et ainult 3,25%. Oleme nõus, et tootlikkusele suunatud reformidega tuleks jätkata, sest katust võiks parandada, kuni päike paistab," ütles Hansson.

Finantsstabiilsuse näitajad osutavad tugevale pangandussüsteemile, head on nii kapitaliseerituse, likviidsuse kui ka tulutase, märgitakse IMFi avalduses. Fond soovib küll tähelepanelikult jälgida makrofinantsnäitajaid ja vajadusel kiirelt samme astuda.

Ardo Hansson märkis ka, et erinevalt võib-olla mitmest teisest riigist ei ole Eestis olnud suuri probleeme väikese ja keskmise suurusega ettevõtetel näiteks laenu- de saamisel.

Rahapesu vastu võideldakse Eestis hästi

IMF märgib avalduses ära ka rahapesuvastase võitluse, kuid Cheikh Anta Gueye kinnitas, et IMFi delegatsioon leidis, et järelevalveinstitutsioonid on Eestis tugevad.

"Me vaatlesime seda teemat piirkonnas varem toimunud sündmuste taustal, kuid nägime, et järelevalveasutustel on tugev raamistik nii rahapesu kui ka terrorismi rahastamise vastu võitlemiseks, soovime vaid selle tööga jätkata. Kokkuvõttes leidsime, et ühtegi murekohta siinkohal Eestis ei ole," rääkis ta.

VENEMAA

Putini majandusprogramm selgub mais

Valimiste ajal oli majandus Venemaal väikeses kõrvalrollis, muudatustest selles vallas saame teada maikuus, kui pühapäeval presidendiks valitud Vladimir Putin teatab valitsuse koosseisu.

"Ajakava on selline, et mai esimesel nädalal nimetatakse Vladimir Putin presidendiks, mille järel tal on kaks nädalat aega nimetada peaminister, kellel on omakorda kaks nädalat aega valitsuse nimetamiseks. Seejärel saavad selgeks ka uue valitsuse prioriteedid

majanduses," kirjeldas edasist Kauppalehtile Soome tööstuse keskkliidu Venemaa suuna juht Petri Vuorio.

Vuorio sõnul kerkis valimistel esile Putini valimisloosung "Tugev president, tugev riik" ja see, et saavutatud suurriiklikust positsioonist ei taganeta.

Kaks viisi muuta majandust

Vuorio sõnul on Putinil kaks tõenäolist viisi majanduse muutmiseks. Esimene ja tõenäolisem on teha vaid väikseid kohendamisid. "Venemaa on

☞ **Võiksime oodata laiaulatuslikke majandusreformide, kui Putin nimetaks peaministriks majandusliberaali.**

Soome tööstuse keskkliidu Venemaa suuna juht Petri Vuorio

suutnud majanduse oludega kohandada. Veel mõni aasta tagasi oli riigi eelarve tasakaalus, kui nafta hind oli 100 dollari juures. Nüüd piisab selleks 70 dollarist, mis ongi jämedates joon-

tes praegune nafta hind. Seetõttu pole tungivat vajadust muudatusi teha," rääkis ta.

Vuorio märgib siiski, et tegelikult vajab Venemaa majandus uuendusi kas või juba sel põhjusel, et igal aastal lah- kub riigi tööturult 700 000 inimest – kas siis läheb pensionile või sureb. "Seetõttu tuleks majanduse tootlikkust suurendada ja tööstust moderniseerida," leiab Vuorio.

Moderniseerimine avaks Soome masinatööstusele ekspordivõimalusi.

Vuorio hinnangul on olemas ka väike võimalus, et Putin alustab majanduse laiemat liberaalseerimist. Sellele kuluks loomulikult rohkem aega kui pisi- uuendustele.

Üks kandidaat keskpangast

"Võiksime oodata laiaulatuslikke majandusreformide, kui Putin nimetaks peaministriks majandusliberaali. Venemaa tundjad on pakkunud ühe peaministri kandidaadina välja Venemaa keskpanga juhi Elvira Nabiullina. Ta on näidanud majanduses

kompetentsi ja tal on ka Putini usaldus,"

Nabiullina võiks kinni haarata kas või Venemaa endise majandusministri Aleksei Kudrini eelmisel aastal esitatud majandusuuenduste programmi.

Putini tellitud programm soovib vabastada Venemaa majandus järk-järgult riigi haardest, uuendada pensionisüsteemi ja suurendada Venemaa ettevõtete investeeringuid tootmise moderniseerimisse.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMENTAAR

Kuus kuuma IT-trendi

Teenustepõhine IT, andmekaitse reform ja tõendamisvõimeline küberturve, kaugtöö ja asjade interneti võidukäik ning kulude pulkadeks lahtivõtmine – need on selle aasta IT-trendid.

IT tarbimine muutub üha enam teenustepõhiseks. Kui veel paarkümmend aastat tagasi olid ettevõtetel oma autobaasid ning paljudel palgal ka remondimees ja raamatupidaja, siis praegu ostab valdav osa kliente transpordi, raamatupidamise ja muud tugiteenused sisse. Sama puudutab järjest enam ka IKT-lahendusi: kõik seadmed ja tarkvara renditakse teenusena, kliendid loobuvad oma IT-meeskonnast ning vaatavad ka selles osas partnerite poole. Lõppkokkuvõttes pole ju oluline, kes omab servereid, arvuteid, telefone ja muud taristut.

Kontorist väljas töötamine ja paindlik tööaeg on uus normaalsus. See nõuab tööandjatelt lahendusi ka turvaliseks kaugtööks ja andmetele ligipääsuks. Kui seda mitte võimaldada, hakkavad töötajad ise otsima võimalusi väljastpoolt kontorit andmetele ligipääsemiseks.

Asjade internet jõuab igasse kontorisse. Omamoodi on asjade internet väga paljudes kontorites ja kodudes juba internetti ühendatud nutitelerite, -tolmuimejate, -saunakeriste või -köögihahudega juba olemas, kuid kindlasti on peagi algamas spetsiifilisemate lahenduste buum.

Küberturvalisus on võtmesõna

IT-kulud kontrolli alla. Kui serveriruumi elektrikul on kordades kasvanud, tasub kontrollida, ega seal keegi töötajatest hobikorras krüptovaluutat ei kaevanda. Kuna taolisi kurioosseid juhtumeid on ka Eestis olnud, on selle valguses hea võtta IT-kulud süvakuti luubi alla.

Euroliit reformib andmekaitse valdkonda. Ei tasu loota, et juba tänavu 25. mail jõustuv Euroopa Liidu uus isikuandmete kaitse üldmäärus (GDPR) tipp- või finantsjuhti ei puuduta või ainult siis, kui trahv välja kirjutatakse ja IT-juht tuleb selle maksmiseks raha küsima. See rahasumma on aga üsna kopsakas, kuna määrase rikkumise eest võib trahv ulatuda 20 miljoni euroni või kuni 4% käibest. Nii on targem teha kõik selle vältimiseks.

Küberturvalisusse panustamist peab suutma tõendada. Uute andmekaitsereeglite jõustumine tõstab senisest jõulisemalt fookusesse ka küberturvalisuse teema. Teoreetiliselt on iga süsteem häkitav, küsimus on ainult arvutusvõimsuses ja ajakulus ehk lõppkokkuvõttes rahasummas. Ilma logifailideta on pigem võimatu selgitada, mis siis ikkagi juhtus ning millist kahju turvainsident põhjustas.

KRISTJAN OK

Datafoxi teenuste valdkonna juht

„Lõppkokkuvõttes pole ju oluline, kes omab servereid, arvuteid, telefone ja muud taristut.

KOLUMN

Kuningliku lahutuse vaatemäng

Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahel peagi algavad kaubanduskõnelused töötavad kujuneda Brexiti võtmeküsimuseks, mille raames ristuvad osaliste kohati vastandlikud majanduslikud huvid.

Ühendkuningriigi ja ülejäänud Euroopa Liidu praegune kaubandus ei erine paljuskas või Eesti sisekaubandusest, sest kaubad liiguvad inglise kanalil pea sama vabalt kui Väinamerel.

Mis veelgi olulisem, kanali ülene vastastikune sõltuvus on tekkinud ka kõrget lisandväärtust pakkuvates tootmisharudes nagu auto- või lennukitööstus, kus ühe riigi tootjad spetsialiseeruvad teatud tootmisetapile. Nii võib Airbusi lennuk kui lõpptoodet koosneda Ühendkuningriigis ja Hispaanias toodetud osadest, mis pannakse lõplikult kokku alles Prantsusmaal. Kaubandustõkete tõus mõjuks eriti negatiivselt tootmisahelatele, mis kasutavad korduvalt üle inglise kanali pendeldavaid komponente.

Tarbijate jaoks tooks kaubandustõkete kehtestamine kaasa importkaupade hinnatõusu. Näiteks mainib Briti Lordide Koja ELi komitee hiljutine raport uuringut, mille kohaselt võivad Brexiti järel saareriigi toiduainete hinnad tõusta kuni 20%. Vähemalt sama tõsiseks kujuneks mittekohtaldavate standarditega seonduv problemaatika.

Kui banaalsed näited ELi banaanikõveruste normide kohta kõrvalt jätta, tagavad ühised standardid siseturu kaupade kvaliteedi ja elimineerivad vajaduse iga riigi spetsiifilistes nõuetes näpuga järke ajada. Eelpool mainitud Lordide Koja raport toob näiteks välja Doveri sadama arvamus, et iga piiri ületava veoauto kaheminutilise tollikontroll tekitaks

MATHIAS JUUST
Tartu Ülikooli majandusteaduskonna noorenteadur

„Ühendkuningriigi eesmärk on võimalikult paljude privileegide säilitamine, võttes endale võimalikult vähe kohustusi.

hoobilt 17miilise praamijärjekorra. Standardite mittekohtalduvus on eriti suur löök kõrgelt reguleeritud valdkondadele, nagu farmaatsiatööstus, mille tooted kuuluvad Ühendkuningriigi oluliste eksporditartiklite hulka.

Missugune partnerlus?

Tulevase partnerluse iseloomu kohta võivad aimu anda ELi kaubandussuhete vormid kolmandate riikidega. Kõige radikaalsem stsenaarium oleks üksteisele täiendavaid soodustusi pakkuva kaubanduslepingu sõlmimata jätmine. Seejärel toimuks kaubandusvastavalt WTO tingimustele, ehk Ühendkuningriigile kehtiksid Euroopa ühisturul näiteks samad piirangud nagu Kasahstanile.

Kuigi see lahendus pakuks Ühendkuningriigile kaubanduspoliitilist sõltumatust, kaasneksid sellega mõlema poole jaoks märkimisväärsed negatiivsed majanduslikud tagajärjed.

Teine võimalus oleks sõlmida kahepoolne vabakaubandusleping, mis sarnaneks ELi partnerlustele Lõuna-Korea või Kanadaga. Värske kaubanduslepe Kanadaga hõlmab näiteks ulatuslikku tollitariifide lanngust ning valitud standardite tunnustamist. Samas ei võimalda selline lepe vaba juurdepääsu Euroopa tööjõu- ja kapitaliturule, samal ajal kui teenusteturg on kaetud vaid osaliselt.

Just kapitalivoolude ja finantsteenuste piiramine teeb Londoni kui ühe maailma peamise finantskeskuse arusaadavalt murelikuks. Londonist Pariisi on juba lahkumas valdkonna Euroopa-ülese reguleerimisega tegelev Euroopa Pangandusjärevalve (EBA), kuid ümberkolimist kaaluvad ka mitu erapanka ja -ettevõtet.

Teised võimalikud eeskujud on ELi kaubanduspartnerlused Šveitsi ja Norraga. Neist esimesega on Euroopa Liidul mitu valdkondlikku kahepoolset lepingut, mille ulatuses kohtaldab Šveits ELi reeglid ning omab juurdepääsu Euroopa ühisturule. Norra ligipääs ühisturule hõlmab üheaegselt nii kaupu, teenuseid, inimesi kui ka kapitali, kuid vastukaaluks peab riik ulatuslikumalt järgima ka Brüsseli ette kirjutatud reegleid.

Kokkuvõtteks pakub nii Šveitsi kui ka Norra mudel Ühendkuningriigile soovitud autonoomiat kaubanduslääbirääkimistes kolmandate riikidega, säilitades samal ajal ka teatud juurdepääsu Euroopa siseturule. Teisalt tähendaks see järeleandmist tegemist Brexiti kampaania peamistes eesmärkides: lõpetada ELi reeglitele allumine ja eelarvesse panustamine ning piirata isikute vaba liikumist. Peale selle ei omataks Euroopa-ülese seadusandluse loomise juures enam mingit sisulist mõjuvõimu.

Samas on Brexit justkui kuninglik lahutus, mis erineb lihttrahva omast. Tõenäoliselt ei järgi ELi ja Ühendkuningriigi tulevane kaubandussuhe ühtegi Euroopa varasemat kaubanduslepingut, vaid hõlmab osi nii ühest kui ka teisest. Ühendkuningriigi eesmärk on võimalikult paljude kaubanduspoliitiliste privileegide säilitamine, võttes endale sealjuures võimalikult vähe kohustusi.

Kuigi ELi tervikuna on Ühendkuningriigi jaoks olulisem partner kui vastupidi, selgub kahepoolse kaubanduse tulevik alles pärast pingelisi läbirääkimisi, mis saavad jalgpalli MMi kõrval olema ühed 2018. aasta põnevaimad vaatemängud.

KOMMENTAAR

Äri võimalikkusest ilma pangakontota

Viimasel ajal on hüppeliselt saenenud juhtumid, kus Eesti kommerts pangad keelduvad konto avamisest välismaiste omanike ja/või juhtorganite liikmetega äriühingutele.

Samuti on paljud sellised ettevõtjad viimase poolaasta jooksul saanud lakoonilise teavituse pangakonto sulgemise kohta. Ja lõpebki kogu välismaise elemendiga ettevõtlus Eestis?

Kommerts pankadel lasub järjest rusuvam (haldus)koormus rahapesu tõkestamisel. Seetõttu on mõistetav pankade ratsionaalne, äriiline lähenemine otsida tasakaalupunkti n-ö väliselemendiga äriühingute teenindamise ja sellega kaasneva halduskoormuse vahel. Pank kui kasumi teenimisele suunatud ettevõtja ei ole kohustatud kedagi oma klientideks võtma ning kaalub pluss ja miinuseid: kui miinuseid on rohkem, siis selle kohaselt rea-

URMAS USTAV

vandeadvokaat

„Rändrahnuline visioon moodsa ettevõtluskeskonnaga riigist mureneb, järele jääb kiviklibu.

geeritakse. Nad ei ava välismaise elemendiga isikutele kontosid, ja kui need on juba olemas, siis sulgeb need. See mõjub ettevõtlusele ja ettevõtluskeskonnale pärssivalt.

Mida teha?

Lahendus saab seisneda nii klientide enda teadlikumas tegevuses kui ka kommerts pankade ja riigi koostöös.

Panga (potentsiaal) klient on uuest reaalsusest tingituna lihtsalt sunnitud arvestama kõrgendatud huvi ja täiendava

vate (osalt kindlasti ka subjektiivsete) kriteeriumitega kommerts pankade poolt.

Klient saab endale teadvustada, et pankade kontroll nii konto avamisel kui ka selle avatuna hoidmisel on üha enam sisuline, mitte formaalne. Panka huvitab nii kasusaaja kui ka tema rahaliste vahendite päritolu, tulevane ärimudel, koostööpartnerid ja palju muudki. Info süsteemne kogumine ja pangale edastamine on suur abi nii ajalisel plaanis kui ka lõpptulemusel mõttes.

Eesti kommerts pankadele on konto avamise ja selle kasutamise seisukohalt oluline äriühingu seos Eestiga, mis ei saa olla pelgalt formaalne. Ettevõtjail on oluline oma äritegevuse mudel üles ehitada nii, et kommerts pankadel oleks võimalik veenduda ühingu tegevuse läbipaistvuses ja tema rahaliste vahendite päritolus. Kindlasti toob see kaasa lisategevusi ja

ka -kulusid. Samas on Eesti ettevõtluskeskkond (seni veel) piisavalt mugav, et mitte kiirustada äriga tegelemiseks siit lahkuma.

Me tahame (loodetavasti) kõik, et Eesti kaudu ei pestaks raha. See on hea, et kommerts pangad selle probleemi ennetamisega tegelevad. Samas ei tohi kalduda teise äärmusse – kaunis rändrahnuline visioon moodsa ettevõtluskeskkonnaga riigist mureneb ja rändrahnust jääb järele vaid näotu kiviklibu, kui piirangud äärmuseni kalduvad.

Oluline on rahapesu tõkestamise (õigustatud) tuhinast mitte endale jalga tulistada ning mitte keerata meie eurosinusega vinti nõnda üle. Tulemus oleks vaid siseriiklikule pangandusele orienteeritud finantssüsteem, mille pärast kanduks rahvusvaheline äritegevus Eestist mööda ja kannataks ka finantssektor.

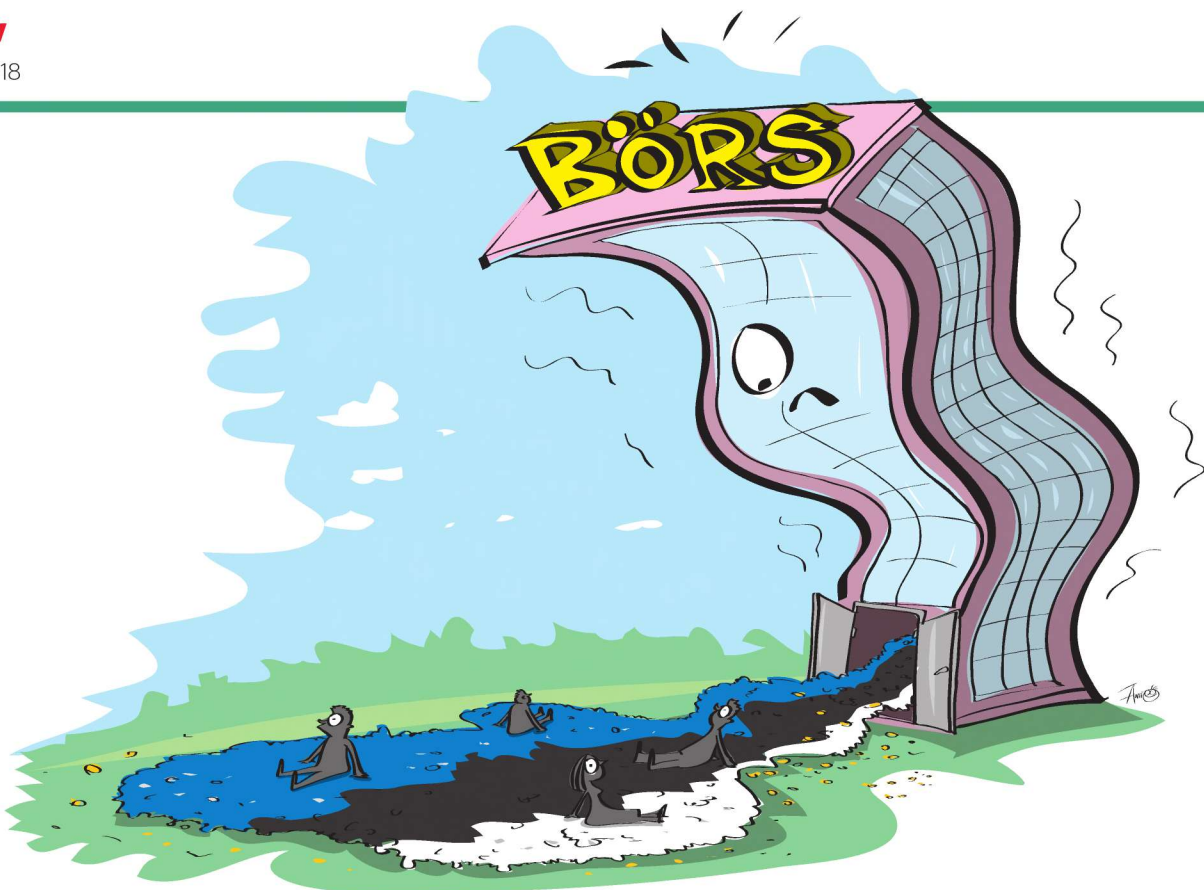
Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg aripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetust võtab endale õiguse kirju ja kaastoid vajaduse korral lühendada. Toimetust kaastoid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

JUHTKIRI

Olympicu lahkumine jätab börsi kiratsema

Armin Karu viib oma raha ilmselt mõnele suurele turule, aga hea oleks, kui kohalik väkeinvestor talle järele sajatama ei jääks.

Loomulikult on Armin Karul ja Jaan Korpusevõil õigus oma varaga teha seda, mis nad õigeks peavad, selge see. Eeldatavasti vajavad nad raha uueteks investeeringuteks, ja see on igati arusaadav. Vägaagi tõenäoliselt ei investeerinud nad seda 130 miljonit aga Eestisse.

Äripäevale teeb muret see auk, mis Tallinna börsile pärast Olympicu lahkumist maha jääb.

See on üks kohalike investorite lemmikaktsia, mis on paljude väikeinvestorite portfelle – ka dividendidega – kosutanud pikkade aastate jooksul. Mõelge vaid veel, mis saab siis, kui Tallink ka minema läheb, ja teid haarab must masendus: niigi pisitillukene ja mitte just ülearu likviidsusega hiilgav börs jääb ilma oma kaubeldavamate ja säravamate aktsiatest.

Muidugi võib kohalik väkeinvestor kaubelda ka Londoni või New Yorgi börsil, kuid kohaliku kapitalituru toimivusest sõltub väkeinvestorluse elujõud.

Rahal on ilmselt uus koht leitud

Tõsiasi, et Karu ja Korpusevõ müüvad oma kahepeale 64% osaluse alla selle hinna, mida nad analüütikute hinnangult turult

päriselt saaksid, võiks viidata sellele, et raha uus paljunemise koht on juba ära otsustatud ning sinna on seda kiiresti vaja.

Isegi kui Karu on ise kaubaga rahul, pole seda hulk väkeinvestoreid. Toimetust mõistab väkeinvestoreid, kes kohe müüma ei tötta, vaid ootavad, et pakkumine paraneks. Sest 1,9 eurot aktsia kohta tundub tõepoolest natuke nagu mütsi pähetõmbamise katse, isegi kui Karu ise seda õiglaseks püüab rääkida. Analüütikute hinnangud on ikka üksjagu kõrgemal.

Väkeinvestorid ei lepi

Pealegi on ajaloolisest kogemusest kohe kõrvale võtta Telia näide. Väkeinvestorid arutavadki juba kibeda irooniaga, kes siis seekord kohtusse läheb. Küll aga võib Olympicu ülevõtjate pakkumine iseennest ju paremaks minna ka ilma kohtuta – 1,9 eurot on esialgne hind, mis tormijooksu vaevalt põhjustab.

Samas pole nendel väkeinvestoritel, kellele kuulub väike hulk aktsiaid ja kes õigluse jaluleseadmise ülearu aega ja energiat panustada ei soovi, ilmselt põhjust ebaliikviidseid aktsiaid pikalt hoidma jääda.

OEG on olnud siinses mastaabis edukas

ja hästi juhitud firma – viimane on andnud väkeinvestoritele kindluse, et nende rahaga käiakse hästi ümber.

Seda vähem rõõmustab neid asjaolu, et 2017. aasta dividendide käsitletakse praeguse ostupakkumise osana: väkeinvestoritele tundub see sama väheootuspärane kui aktsiate hindki ning nende hinnangul pole see midagi muud kui kasumi jätmise ostjale.

Eesti jäi kitsaks

Küllap läheb raha Olympic Entertainment Groupi laienemiseks mõnes sellises maailmanurgas, kus turg on paljudes kordades suurem kui meil siin. Eesti on Karu jaoks ikka liiga väike olnud. Ida-Euroopas laienemise katsed pole siiani kõik ühtviisi edukad olnud. Poolas, Rumeenias ja Valgenes on läinud suisa kehvasti.

Seekord on Armin Karu siht ilmselt mõni tublisti suurem ja vähemate piirangutega turg.

Loodame, et OEG väkeinvestorid talle järele sajatama ei jää.

LOE ÄRIPÄEVAST

"Olympic müüakse odavalt maha" tänases lehes lk 4-7

REPLIIK

Kuidas naised Hanno Pevkurile ülekohut tegid

Hullem veel kui halvasti öelda on halvasti mõelda – aga just seda tegi Reformierakonna veel-ametis-esimees Hanno Pevkur, kui kukkus avalikus kirjas Keitu ja Lainet kiruma ning tegi Kajast kurja inimese.

Need avalikud kirjad on ju alati meediale mõeldud. Erakonnas on Pevkuri mäng mängitud, ja nii lootis ta oma erakonna naisi mustates ilmselt avalikku kaastunnet. Seda tegi ta nii, et rääkis usaldusest ja erakonna usaldusväärsusest ja otsesõnu justkui midagi paha kellegi kohta ju ei öelnudki,

VILJA KIISLER
ajakirjanik

» Kui juba trumm (erakonna esimehe koht) on läinud, siis lasku ometi pulgad (koht riigikogu juhatuses) kah minna.

aga see oli nii halvasti mõeldud, et lugedes hakkas paha.

Teate küll, kuidas see käib: räägid, et keegi ju pole kuri ja kalesunud, aga keegi tahab teda sellisena näidata – ja kohe kleebib see "kuri ja kalesunud" kõigile külge, keda just ongi nimetatakse, ja see just ongi eesmärk. Rohkem veel kui Laine Randjärve ja Keit Pentus-Rosimannust tahtis Pevkur määrada Kaja Kallast, see oli täitsa selge. See toetamise jutt oli väarikult ebasiiras.

Ilmselt pole see kuigi ilus, mis oravapesas praegu toimub.

Viis, mismoodi Pevkuril vaipalt ära tõmmati, ei vasta kindlasti heale poliitilisele tavale. Ja ei tea mina, millel põhineb see üüratu usk Kaja Kallasesse, aga olemas see on, igaüks näeb, kes vaatab. Eks elu näitab, mida ta kandidul kätte kantava võimuga teha mõistab. Aga Pevkur lihtsalt ei oska kaotada. Kui juba trumm (erakonna esimehe koht) on läinud, siis lasku ometi pulgad (koht riigikogu juhatuses) kah minna. Oleks kõvasti väarikam, kui naiste peale kaevata ja igast võimunatukest hammastega kinni hoida.

KUULA ÄRIPÄEVA

Mida on suurel õppida idult?

Kuidas Elisa Eesti arendab uusi teenuseid idufirmadele omaste meetoditega, räägib ettevõtte äriarenduse osakonna juht Merli Üle. Titangridi asutaja Aleks Koha selgitab inimese digitaalsest jalajäljest tulenevaid ohte.

► Kuula Äripäeva raadiot sagedusel 92,4 MHz või veebiaadressil raadio.aripeev.ee.

4

protsenti kasvab maailma majandus järgmisel aastal Eestis IMFi prognoosi kohaselt. 2019. aasta kasvuks ennustab IMF 3,25 protsenti.

HANSAHALL

Üle 20 aasta edukat tööd

PVC HALLID

spordihallid
tootmishallid
laohallid
soojustatud hallid

lennukihallid
hübriidhallid
varikatused
ratsamaneežid

Koostööpartnerid:

BEST-HALL – Soome
JIP – Rootsi

www.hansahall.com
info@hansahall.com
+3725094653, +37256648833

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED TULETÕKKEUKSED LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

AJALUGU

Uus aeg nõuab uut moodi inv

Maailm on muutumises. Indeksifondide, ennekõike laiapõhjaliste globaalsete ETFide kasutamine oma investeerimisportfellis vabastab meid kohustusest olla pidevalt kursis kõigega, mis maailmas toimub.

MÄRTEN KRESS
kaasautor

Kuigi Credit Suisse Global Investment Returns Yearbook pakub juba 118 aastat ülevaadet finantsturgude tootlusest kokku 23 riigis, ei suuda sealt vastu vaatavaid turgude tõuse ja langusi ükski investor ennustada. Miks üldse peaks üks erainvestor end kurssi viima finantsturgude ajalooga?

Põhjuseid on mitu. Kas või näiteks see, et kuigi ajalugu ei kordu, siis sageli see riihub. Seega, olles kursis minevikus toimunuga, avardub meie mõttemaailm selle võrra, mis üldse on võimalik. See tähendab, et teatud sündmused kipuvad finantsturgudel ikka ja jälle, küll pisut erineval moel, korduma. Olles teadlik minevikus toimunud, ei tule enam paljud kriisepisoodid ja erakordsena näivad sündmused üllatusena.

Teine põhjus ajalugu tunda on praktilisem ja puudutab ennekõike seda, kas valida oma portfelli aktsiaid ise või otsustada passiivse indeksinvesteeringu kasuks. Kuigi indeksifondidesse ja globaalse ulatusega börsil kaubeldavatesse fondidesse ehk ETFidesse raha paigutamise strateegiat nimetatakse sageli passiivseks, ei ole see sisuliselt kaugeltki nõnda passiivne.

Suund indeksinvesteeringu poole

Kõnealune finantsturgude aastaraamat on väärt abivahend näitlikustamiseks, miks sobib indeksinvesteering enamusele erainvestoritele.

Raamatu autorite koostatud finantsturgude statistika andmebaas algab 31. detsembriga 1899. Siis oli maailma

suurim aktsiaturg (turukapitalisatsioonil alusel) Suurbritannia. Londoni börsil noteeritud ettevõtted moodustasid toona ligikaudu veerandi kogu maailma aktsiaturgude kapitalisatsioonist. USA aktsiaturgude osakaal jäi 15%, Saksamaa 13% ja Prantsusmaa oma ligikaudu 12% juurde. Neile järgnesid Venemaa ligi 6% ja Austria (täpsemalt Austria-Ungari keisririik) 5% osakaaluga.

Uurides turukapitalisatsiooni numbreid 2017. aasta lõpu seisuga, on 51 protsendiga vaieldamatu esikohaomanik USA, kellele järgnevad Jaapan pea 9% ja Suurbritannia ligi 6% osakaaluga. Seega on 118 aasta jooksul finantsturgudel kaarte ümber mängitud ikka päris oluliselt.

Suurbritannia aktsiaturud kogesid langust 25% osakaalu piirimaist ligi 6% juurde, samas tõusis USA 15% tasemelt 51% peale ja Jaapan alla 1% osakaalu juurest li-

gi 9% tasemele. Mis on saanud 118 aasta tagustest viienda ja kuuenda koha hoidjatest ehk Venemaast ja Austriast?

Mõlemad on langenud kümneid kohi allapoole. Venemaa aktsiaturgude kapitalisatsioon moodustab globaalsest praegu ligikaudu 1%, Austria oma vaevu 0,2%. Seega, nii nagu tekivad ja lagunevad impeeriumid ning suurriigid, nõnda suureneb ja väheneb ka riikide/regioonide aktsiaturgude osatähtsus.

Juhul, kui investor valib oma aktsiaturgude portfelli üksikaktsiaid ise, siis nõuab tõusvate ja langevate riikide ning regionide tabamine omajagu oskust.

Samuti aega, et kõike maailma majanduses ja finantsturgudel toimuvat jälgida ning analüüsida.

Globaalset laiapõhjalist ETFi omav investor on neist muredest prii. Tema finantsturgudele paigutatud säästus liigu-

vad just selles rütmis, nagu kogu maailma majanduse jõujooned.

Suured muutused käivad episooditi

Tõsi, suurema osa investorite puhul ei ole investeerimishorisont kindlasti 118 või isegi 100 aastat. Tegelikult ei peagi olema. Eelkirjeldatau oli suhteliselt äärmuslik näide, kasutades meile praegu teada täispikka ajalooliste andmete rida. Muutused toimuvad hoopis kiiremini ja lühema aja jooksul: mõnikord on selleks 5, enamasti 10–15 aastat.

Siin on hea näide Kanada, mille aktsiaturu osakaal tõusis teise maailmasõja järgse paari protsendi osakaalu juurest järgmise ligi 15 aastaga pea 10% piirile. Veelgi markantsem näide on võtta Jaapani aktsiaturult, kus kiire majanduskasvu toel tõusis riigi aktsiaturgude kapitalisatsiooni osakaal kogu maailmas alates 1970. aas-

A Äripäeva Akadeemia

18.04.2018

Marko Saag

399 € (km-ga 478,80 €)
Kehitib kuni 21.03.2018
Tavahind: 439 € (km-ga 2 526,80 €)

Äripäeva maksukool

Ärikasumite maksustamine teises riigis

- Millistel juhtudel on teisel riigil õigus maksustada ärikasumeid
- Püsiva tegevuskoha tekkimine • Püsiva tegevuskoha tekkimise mõju
- Püsivale tegevuskohale omistatava kasumi arvutamine • Püsivale tegevuskohale omistatud kasumi maksustamine püsiva tegevuskoha ja peakontori riigis

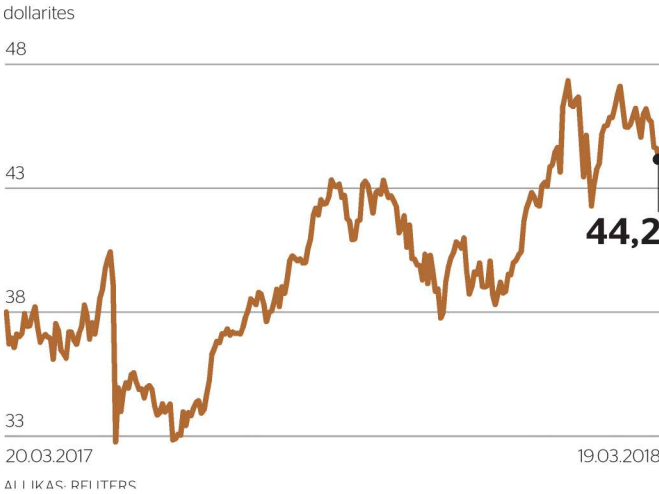

Info ja registreerimine: Renate Steinberg / tel: 667 282 / e-post: rene.steinberg@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

estorit

HIND Laiapõhjalise indeksfondi võib leida ka Brasiiliale panustava Investor Toomase portfelist

45%

turukapitalisatsiooniga oli Jaapani aktsiaturg kunagi maailma suurim.

◀ Eelmise aasta lõpu seisuga on turukapitalisatsioonilt vaieldamatult suurim USA aktsiaturg ligi 51% osakaaluga. FOTO: REUTERS / SCANPIX

tast järgmise 10 aasta jooksul 2–3% juurest üle 15% peale. Sellega, nagu teame, Jaapani tõus kaugeltki ei piirdunud. Järgmise veidi vähem kui 10 aastaga sai Jaapani aktsiaturust maailma suurima turukapitalisatsiooniga turg, haarates sealse buumi toel maailmaturul peagi ligi 45% osa.

Käed vaba investeerimislahendus

Seega ei tea me kunagi, kas meie paarikümneme aastase pikkuse investeerimishorisondi sisse jäävad need 10–15 aastat, mil globaalsete finantsturgude jõujooned ümber mängitakse. Kui vastus on jah, ja me haldame oma varasid ise aktiivselt, siis peame olema piisavalt tegusad ja juba varakult asuma oma portfelli ümber positsioneerima nende riikide suunal, mis on n-ö tõusvad majandused. Muidu jääme keskmisest kiiremini tõusvate aktsiaturgude tootlustest ilma. Mis tähendab, et

ka meie säästud ei kasva n-ö statistiliselt keskmises aktsiaturgude tõusu tempos. Olles valinud regulaarsete säästude investeerimiseks mõne ETFi, oleme kogu majandus- ja finantsturu arengute jälgimise kohustusest suuresti vabad. Siis astuvad meie investeringud ühte sammu globaalse majanduse ja finantsturgude arengutega, ilma et peaksime selle kõige jälgimiseks kasutama analüüsi- ning ajaresurssi. Üht asja tuleb siiski jälgida. Enda emotsioone. Neil ei tasu lasta finantsturgude langusepisoodide ajal võimust võtta. Siingi on taas abiks finantsturgude ajaloo tundmine – kui teame juba ette, et tõusule järgneb langus ja langusele omakorda tõus, ja et nii on see olnud alati, siis on hoopis lihtsam jätkata kord paika pandud pikaajalist investeerimisplaani ning samm-sammult oma jõukuse kasvatamist.

KRÜPTORAHA

Bitcoine pole mõtet kaevandada

PILLE IVASK
kaasautor

Mõni ekspert väidab, et krüptoraha kaevandamine ei tasu end praegustes hinnatingimustes ära.

Neljapäeval ilmunud raportis kirjutab Thomas Lee Fundstratist, et kui bitcoin kaupleb edasi samal tasemel nagu praegu, on selle kaevandamine mõ-

tetu. Fundstrati mudeli kohaselt maksab ühe bitcoini kaevandamine 8038 dollarit. Niisugune summa on saadud arvestades kolme komponenti: seadmete ostuks läinud raha, elektrikulutusi ning jahutussüsteemi haldamist.

Bitcoinide kaevandamiseks läheb tarvis võimsaid arvutussüsteeme, mis lahendavad eri-

nevaid matemaatilisi tehteid. Kaevandajatele potsatab üks bitcoin, kui tehe on edukalt sooritatud.

Fundstrati kalkulasiooni kohaselt peaks bitcoini hind jõudma 3000–4000 dollari ligidale, et kaevandused sootuks suletaks.

Eilse õhtu seisuga jäi bitcoini hind üle 8000 dollari.

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (1)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,75	0,75	1,15	1,25	1,35	-	350
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägli	kuu püsijäägli
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (1)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (1) personaalpankunduse klientidele; Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee

Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501, www.versobank.com

Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÖTETE EMITEERITUD VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	lunastamine	kupongi-määr	intressi-maksed	nominaal, €	emissiooni-maht, €	kauplemis-koht
PlusPlus Capital	EE3300111293	1.10.2018	9,00%	kvartaalne	100	3 000 000	-
Creditstar	EE3300111368	1.06.2019	11,00%	kvartaalne	1 000	7 500 000	-
Creditstar	EE3300111053	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000	-
Storent Investments	LV0000802304	30.06.2020	8,00%	kvartaalne	100	10 000 000	-
Tomson Holding	EE3300111269	15.08.2020	12,00%	kvartaalne	100	2 400 000	-
PlusPlus Capital	EE3300111327	1.12.2020	11,00%	kvartaalne	100	10 000 000	-
IuteCredit Europe All	EE3300111442	15.02.2021	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000	-
Mainor Ülemiste	EE3300111343	5.04.2023	5,50%	kord poolaastas	100	2 650 000	First North
Admiral Markets (allutatud)	EE3300111251	28.12.2027	8,00%	kord poolaastas	100	1 826 800	Tallinna börs

Tabel on esitatud turuülevaate andmiseks ja ei ole kasitletav väärtpaberite pakumisenä.

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 230, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

REKLAAM

FONDID

Luminor Pensions Estonia

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Luminor A Pensionifond, EUR	1,14	1,14	1,14	3,39	-0,02	1,83	1,23	3,92	227 190 687,58
Luminor A Pluss Pensionifond, EUR	1,00	1,00	1,00	5,06	-0,08	1,85	1,73	5,22	33 186 348,78
Luminor B Pensionifond, EUR	1,01	1,01	1,01	2,35	0,04	1,88	0,75	2,37	24 460 134,17
Luminor C Pensionifond, EUR	0,88	0,88	0,88	1,95	-0,3	0,79	-0,06	1,45	12 912 551,67
Luminor Aktsiad 100 Pensionifond, EUR	1,58	1,61	1,59	7,27	-0,24	1,63	2,19	6,9	12 411 286,26
Luminor Intress Pluss Pensionifond, EUR	0,80	0,82	0,81	2,23	-0,34	1,06	0,39	2,51	2 486 428,77

Luminor Pensions Estonia AS Liivalaia 45, Tallinn 10145, tel 628 3300, faks 710 1251, info@luminor.ee, www.luminor.ee

REKLAAM

16.03

AUTOD

Volkswagen rebib Teslal eest ära

MAIT KRAUN
kaasautor

Volkswagen kindlustas 20 miljardi dollari suuruse tehingu akude tarnimiseks, mis iseloomustab ettevõtte agressiivset sisenemist elektriautode turule. See seab Tesla surve alla, sest juba praegu on neil probleeme Model 3 masstootmisega, vahendas Bloomberg.

Maailma suurim autotootja muudab kokku 16 erinevat tehast, et need suudaks hilje-

malt 2022. aasta lõpuks elektri-autosid tootma hakata. Praegu on selliseid tehaseid vaid kolm, teatas Volkswagen eelmisel nädalal Berliinis. Saksa autotootja plaanib 2025. aastaks toota igal aastal 3 miljonit elektriautot.

Volkswagen on juba praegu teinud kokkuleppeid Samsung SDI Co, LG Chemi ja Contemporary Amperex Technologyga – ettevõtted võimaldavad neil Euroopas ja Hiinas piisavalt akusid osta.

Akude puhul on kahel suuremal turul seega kokkulepped sõlmitud ja peagi jõutakse ka Põhja-Ameerika tehinguteni, teatas Volkswagen. Kokku tahab Wolfsburgis tegutsev autotootja osta 50 miljardi euro väärtuses akusid, mis peaks võimaldama elektriautode turul domineerima hakata.

Juba 2018. aastal plaanitakse välja tulla kolme uue mudeliga ning järgnevatel aastatel juba mitmekümne.

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Otsi lolli!

Eile hommikul oma postkasti avades sain pehmelt öeldes šoki, kui sealt vaatas vastu teade, et minu Olympicu aktsiad tahetakse naeruväärse hinnaga ära osta.

Täpsemalt teatas Olympic börsiteate vahendusel, et Odyssey Europe tahab üle võtta kõik OEG aktsiad. Seda 1,9 euro suuruse hinnaga aktsia kohta, mis oli enne börsi avanemist turuväärtusest madalam pakumine.

Lisaks seisis börsiteates, et kontserni kaks enamusaktsionäri, kellele kuulub ligikaudu 64 protsenti aktsiakapitalist, on juba lubanud pakkumise vastu võtta. Samuti soovivad kontserni suuromanik Armin Karu pakkumise vastu võtta ka minusugustel väikeaktsionäridel.

Tunnen pettumust

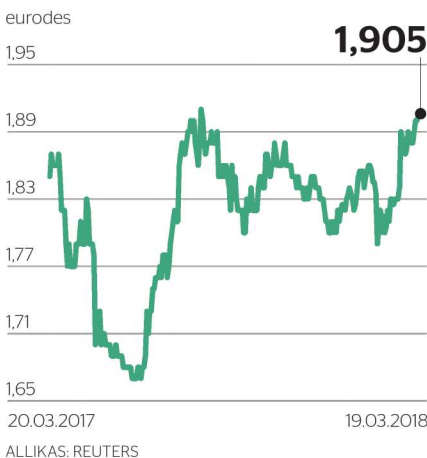
Ülevõtuhinnast suuremat meeleharmi tekitab minus pakkumises kirjas olev tingimus, et ostjale kuulub ka eelmise aasta kasum. See tähendab, et dividendile mul sel aastal lootust ei ole ning selle saab endale ülevõtja. Kuna eelmise aasta kasumi teenimise ajal olin Olympicu omanik ka mina, jääb selline klausel mulle pehmelt öeldes arusaamatuks.

Lisaks kerkib küsimus, kui palju maksuraha kaotab tehinguga Eesti riik. Ülevõtupakkumises puudub info selle kohta, mida tehakse eelmistest aastatest pärit jaotamata kasumiga ehk paarikümne miljoni euroga. Kuna see on jätkuvalt ettevõtte bilansis ning seda pole välja makstud, pole sellelt makstud ka Eesti riigile makse. Seetõttu loodan, et tegu on lihtsalt kehva kommunikatsiooniga ning Olympic on varasema jaotamata kasumi jätnud taskusse kui võimaliku trumbi. Oleks selle erakorraline aktsionäridele väljamaksmine ju võimalus premeerida investoreid aastatepikkuse lojaalsuse eest. Samuti kaoks ohust kahtlus, nagu ei kiirustataks Eesti riigile maksude maksmisega, vaid üritatakse kogu kasum maksuvabalt Luksemburgi uue omaniku kätte nihutada.

Minu õnneks on praegu tegemist veel vabatahtliku ülevõtupakkumisega. Võin öelda, et 1,9 euro suuruse võileivahinna eest ei müü ma oma väärt-pabereid ka rel-

» Võileivahinna eest ei müü ma oma väärt-pabereid ka rel-va ähvardusel.

HIND OEG aktsia kaupleb pakkumishinna ligidal

va ähvardusel. Tunnen, et mul on õigus sel perioodil teenitud kasumile, mil ka mina oma rahaga börsifirma tegevust toetasin.

Kuulasin börsifirma juhti, kes nägi ettevõttele ilusat tulevikku

Loodan väga, et tegin õigesti, kui kolm aastat tagasi börsifirma juhti Madis Jäägerit kuulasin. Nimelt kaalusin toona aktsiate müüki, kuid Jääger keelitas mind ettevõttesse edasi uskuma. "Põhjusi Olympicu aktsiasse uskuda on minu arvates omajagu – seda nii kaugemasse kui ka lähemas-ajalukku vaadates, aga ka tulevikku ette aimata püüdes," ütles börsifirma juht mulle toona.

Lootust lisaboonusele suurendab ka teiste investorite käitumine. Tallinna börsil turusügavust vaadates on päris suur ostuhuvi OEG aktsiate vastu ka turuhinnast kõrgemal.

Samuti on tehti eile suur osa tehingutest siiski üle pakkumishinna. Seega ootan ja vaatan huviga, milliseid uudiseid toob lähitulevik!

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

-0,24%**väärtus 291 863,48 eurot**
52% aktsiad / 38% raha / 10% võlakirjad

EFTEN Real Estate Fund III	2,56
Ryanair	1,40
Apranga	0,38
OEG	0,00
Baltic Horizon	-0,39
Lerøy Seafood	-0,60
Tallink	-0,80
EWZ	-1,03
Berkshire Hathaway	-1,02
Statoil	-1,51
Apple	-1,50
Microsoft	-2,06

Viimased tehingud

Märkis: 19. detsembril 75 Admiral Markets Asi allutatud võlakirja hinnaga 100 eurot võlakirja kohta. Tehingusumma oli 7500 eurot ja tehingutasu 3,2 eurot.

Märkis: 17. novembril 75 EFTEN Real Estate Fund III Asi aktsiat hinnaga 14 eurot aktsia kohta. Tehingusumma oli 1050 eurot ja tehingutasu 3,2 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil inve.stor.toomas@aripaev.ee

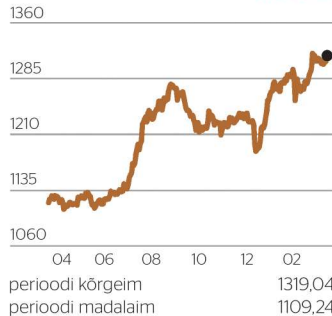
OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1315,4

+0,6% ▲

EUROOPA

Aktsiaturgudel järjepanu "surmaristid"

Euroopa aktsiaturgudel on järjepanu tekkinud nn surmaristid, mis tehnilise analüüsi ekspertide sõnul on negatiivne märk, vahendas Bloomberg.

Euroala aktsiaindeks Euro Stoxx 50 läbis "surmaristi" veebruari lõpus. Eelmisel nädalal tegi sama Suurbritannia FTSE 100 indeksi. Nüüd on surmarist tabanud ka Saksamaa DAXi, Šveitsi SMI ja kõiki Euroopa aktsiaturge koondavat Stoxx Europe 600 indeksit.

Kui vaadata nende suurte aktsiaindeksite tehnilisi graafikuid, siis nähtavad "surmaristid" annavad märku, et regiooni aktsiaturgude tõus võib olla otsa saanud. Üleüldiselt on Euroopa aktsiatel pärast veebruarikuist korrigeerimist USAst tunduvalt kehvemini läinud.

"Surmarist" tekib siis, kui indeksi 50 päeva libisev keskmine hind kukub 200 päeva libisevast keskmisest madalamale – see näitab lühiajaliselt aktsiate hoo raugemist. Euroopa suurimate indeksite puhul pole seda juhtunud vaid Amsterdamis AEG ja Milani FTSE MIB puhul.

PANE TÄHELE

Euroopa aktsiad langesid ka eile üleilmse kaubandussõja kartuses.

Volkswagen kindlustas 20 miljardi dollari suuruse tehingu akude tarnimiseks.

Facebooki aktsia kukkus pärast uudiseid suurest andmelekkest.

BÖRSIKAUBAD

Kütused

19.03

USD	
Nafta IPE, bbl	65,98
Nafta NYMEX, bbl	62,02
Mootoribensiin, t	595,3
Diislikütus, t	587
Kerge kütteõli, t	582
Masuut (1% väävel), t	354,5
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,639

Põllumajandus

19.03

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	116,95
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	354
Kakao NYBOT, USD/t	2483
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	142,1
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	346

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,599
Bulgaria leev	BGN	1,956
Hiina juuan	CNY	7,800
Hongkongi dollar	HKD	9,671
India ruupia	INR	80,52
Jaapani jeen	JPY	130,52
Kanada dollar	CAD	1,613
Korea won	KRW	1322,21
Norra kroon	NOK	9,534
Poola zlot	PLN	4,219
Rumeenia leu	RON	4,665

Värvilised metallid

16.03

USD/t	
Alumiinium LME	2086
Vask LME	6846
Plii LME	2374,75
Nikkel LME	13475
Tina LME	21020
Tsink LME	3248

Väärismetallid

19.03

USD/units, units = 31,105 g	
Kuld COMEX	1319,060
Plaatina NYMEX	950,24
Palladium NYMEX	990,7
Hõbe COMEX	16,345

Singapuri dollar	SGD	1,623
Suurbritannia nael	GBP	0,878
Šveitsi frank	CHF	1,173
Taani kroon	DKK	7,449
Tai baat	THB	38,461
Tšehhi kroon	CZK	25,416
Türgi liir	TRY	4,858
Ungari forint	HUF	310,85
USA dollar	USD	1,233
Bitcoin/USD	USD	8620,21

ALLIKAS: REUTERS KELLA 17 SEISUGA

BÖRS

Tallinn

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,420	1,41	4000	12,7	8,1%	1,04	0,7%
Baltika	0,266	0,00	470	187,1	1,4%	2,09	0,0%
Ekspress Grupp	1,300	2,31	2690	13,1	5,7%	0,77	4,6%
Harju Elekter	6,400	0,00	32200	3,9	42,3%	1,62	2,8%
LHV Group	10,800	2,31	422730	13,8	16,6%	2,37	1,4%
Merko Ehitus	10,600	4,72	132630	12,8	12,0%	1,51	3,87%
Nordecon	1,200	1,67	4440	22,4	4,6%	1,13	7,50%
Olympic EG	1,905	0,00	4154450	9,5	22,5%	2,08	5,25%
PRFoods	0,775	1,29	990	20,5	6,2%	1,24	0,00%
Pro Kapital Grupp	1,700	4,71	4030	-	-0,5%	1,28	0,00%
Silvano FG	2,770	-0,36	19560	9,1	28,0%	2,42	7,22%
Skano Group	0,640	0,00	0	-	-3,2%	0,72	0,00%
Tallink Grupp	1,245	-0,80	534570	17,1	5,8%	0,99	2,41%
Tallinna Vest	10,750	-0,47	10950	29,8	7,5%	1,99	5,02%
Tin Kaubamaja	10,100	0,50	439500	13,8	15,2%	1,987	6,24%
Trigon PD	0,530	0,00	0	-	-7,0%	1,26	0,00%
Baltic Horizon Fund	1,285	-0,39	18730	-	-	-	-
EFTEN Real Estate Fund III	15,6	2,56	12360	-	-	-	4-8

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia

19.03

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindeks	7,48	0,00	7,0	0,6	2,01
Latvilas Gaze	10,7	1,90	13,4	1,3	-
Olainfarm	8,6	-2,27	10,5	1,2	7,50
SAF Tehnika	5,4	0,93	15,1	1,6	12,52

Merko Ehitus ▲

+4,72%

Olainfarm ▼

-2,27%

Helsingi

19.03

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	7,44	-1,06	19,2	4,5	3,2
Citycon	1,90	0,26	19,5	0,8	6,9
Elisa	35,94	-0,61	17,1	5,5	4,6
Finnair	11,97	-2,44	10,5	1,5	2,4
Fortum	17,67	-0,76	18,3	1,2	6,2
HKScan	3,15	1,29	-	0,5	2,9
Huhtamäki	36,04	-0,36	19,5	3,2	2,2
Kesko	47,80	-1,16	18,7	2,3	4,5
Neste Oil	57,12	-0,38	16,1	3,4	3,0
Nokia	4,67	-0,13	-	1,6	4,1
Olvi	28,40	0,00	16,2	2,7	2,8
Stockmann	3,93	-0,88	-	0,3	0,0
Stora Enso	15,33	-0,58	19,5	2,0	2,7
UPM-Kymmene	29,24	-1,05	16,2	1,8	3,9
Yli	6,50	-3,20	15,6	1,6	0,0

Vilnius

19.03

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,610	0,38	10,4	2,5	6,2
Invalda	5,250	1,94	4,8	1,0	0,0
Klaipedos Nafta	0,516	0,00	11,5	1,0	4,9
Linas Agro	0,080	0,00	5,0	0,2	0,0
Panevezio Statybos Trestas	0,892	-0,22	16,7	0,4	7,3
Rokiškio Suris	2,700	0,75	7,3	0,7	3,7
Siauliai Bankas	0,620	0,65	8,9	1,3	0,8
Snaige	0,270	0,00	-	0,6	8,9

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised ja turuülevaade:
www.aripaev.ee/investorEUR/SEK ▲
10,072EUR/RUB ▲
71,358

TASUTA ARVUTIKOOLITUS tööstussektorile

KUTSU KOOLITAJA ETTEVÖTTESSE VÕITULE TÖÖTAJATEGA KOOLITUSELE

Koolitused toimuvad:

- + tööstussektori töötajatele*
- + eesti ja vene keeles
- + üle kogu Eesti
- + tasuta

Registreeri ja küsi lisainfot: **618 1727** ja **www.digiabc.ee**

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

KOOLITUS
www.koolitus.ee

TÖÖANDJAD

Projekti rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi toetuskeemist „Digitaalse kirjaoskuse suurendamine“.

*Eesti majanduse tegevusalad (EMTAK) C – töötlev tööstus

SONY

Sony Center

www.sonycenter.ee

Uus Sony Center Endla 16 on nüüd avatud

Baltimaade suurim Sony kompetentsikeskus:
Sony kodutehnika, äritooted, projekteerimine ja paigaldus.
Ja meie klientidele on parkimine TASUTA!

Klientidele
parkimine
tasuta

Sony Center

ENDLA
ärimaja

Sony Center

www.sonycenter.ee

Sony Center Endla

Endla 16, Tallinn
tel +372 66 313 66
E-R 9.00-19.00
L 10.00-17.00
scendla@miterassa.ee

Sony Center Rocca

Paldiski mnt. 102, Tallinn
tel +372 66 505 66
E-P 10.00-21.00
scrocca@miterassa.ee

www.sonycenter.ee

suurim Sony valik
alati avatud

VAATA VÕRDLE OSTA

